

Uredništvo • uprava, Ljubljana, Kopitarjeva 6. Telefon 4001-4004. Posredna naročnina 25 lir, za inostranstvo 40 lir, — Cok. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.334 za inzerate. — Izključno zastopstvo za oglaševanje v inostranstvu: UPI S. A. Milano. Rekopisov ne vračamo.

# SCLOVENECE

APRIL 1944

29  
SOBOTA

## 68 Feindflugzeuge vernichtet

Örtliche Sowjetangriffe bei Sewastopol zusammengebrochen  
Feindliches Stellungssystem südwest. Kowel durchbrochen  
Rege Stosstrupptätigkeit in Italien - Drei Schiffe aus Geleitzug an der englischen Südküste versenkt

Aus dem Führerhauptquartier, 28. April. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Im Raum von Sewastopol brachen örtliche Angriffe der Bolschewisten im zusammengefassten Feuer aller Waffen zusammen. Unteroffizier Winter in einem Grenadierregiment vernichtete am 23. u. 24. April, 18. Unteroffizier Reder in einem Panzerjägerabteilung 16 feindliche Panzer.

Am unteren Dnjestr versuchte der Feind den ganzen Tag über vergeblich seine Brückenköpfe zu erweitern. Nördlich Jassy wurden erneute Durchbruchversuche starker feindlicher Kräfte in harten Kämpfen vereitelt.

Südwestlich Kowel durchbrachen Verbände des Heeres und der Waffen-SS, durch die Luftwaffen hervorragend unterstützt, tiefgelagerte feindliche Stellungssysteme und warfen die Sowjets an dem Turja-Abschnitt zurück.

Schwere Kampfliegervverbände bekämpften in der vergangenen Nacht die Nachschubverbindungen der Sowjets im Raum von Sarny.

Im hohen Norden wurden mehrere mit starker Artillerievorbereitung geführte feindliche Vorstöße unter hohen Verlusten für die Sowjets abgewiesen.

Bei dem am 26. April gemeldeten Angriff feindlicher Flugzeuge auf ein deutsches Geleitzug bei Bodo e hat sich die Zahl der von Einheiten der Kriegsmarine abgeschossenen Flugzeuge von drei auf elf erhöht.

Aus Italien wird rege eigene Stosstrupptätigkeit gemeldet. Mehrere feindliche Vorstöße wurden zerschlagen.

Im Adriatischen Meer wurde die Insel Korcula von kommunistischen Banden wieder gesäubert.

Deutsche Schnellbootgruppen unter Führung von Korvettenkapitän Klug und Kapitänleutnant von Mirbach versenkten in den Morgenstunden des 28. April an der englischen Südküste aus einem von Zerstörern und zahlreichen Kleinkampfschiffen stark gesicherten britischen Geleitzug drei Schiffe mit zusammen 9100 BRT und torpedierten ein weiteres von 200 BRT, mit dessen Sinken zu rechnen ist. Im Verlaufe der harten Gefechte wurde der lerner ein Zerstörer torpediert, dessen Untergang infolge der einsetzenden Abwehr nicht beobachtet werden konnte, jedoch mit Sicherheit anzunehmen ist. Die eigenen Verbände kehrten ohne Beschädigungen und Personalausfälle in ihre Stützpunkte zurück.

Über den besetzten Westgebieten wurden gestern 21 feindliche Flugzeuge vernichtet. Britische Bombenverbände führten in der Nacht Terrorangriffe gegen Orte in West- und Südwestdeutschland, besonders gegen die Stadt Friedrichshafen. Es entstanden Schäden in Wohnvierteln und Verluste unter der Bevölkerung. Luftverteidigungskräfte vernichteten hierbei 47 viermotorige Terror-Bomber.

Schnelle deutsche Kampfflugzeuge griffen in der vergangenen Nacht Ziele in Ostengland, schwere Kampfverbände, Schiffsansammlungen u. andere kriegswichtige Ziele im Bereich der englischen Südküste mit guter Wirkung an.

## 68 sovražnih letal uničenih

Krajevni napadi Sovjetov pri Sebastopolu propadli - Sovražni sistem postojank južnozahodno od Nevlja prebit - Živahno delovanje udarniških oddelkov v Italiji - Tri ladje iz spremiljave ob angleški južni obali potopljene

Führerjev glavni stan, 28. aprila. DNB. Vrhovno poveljstvo oboroženih sil javlja:

Na področju Sebastopolja so propadli krajevni boljševiški napadi v trunjenem ognju vseh vrst orožja. Podastnik Winter iz nekega grenadirskega polka je uničil dne 23. in 24. aprila 18. podastnik Reder iz nekega oddelka oklepniških lovcev pa 16 sovražnih oklepnikov.

Ob spodnjem Dnjestru je sovražnik ves dan zamaš skušal razširiti svoja predmostja.

Severno od Jassija so bili v hudih bojih preprečeni ponovni prodorni poskusi močnih sovražniških sil.

Južno-zahodno od Kovelja so prodrlji oddelki vojske in SS, odlično podprti od letalstva, globoko razčlenjene sovražnikove sisteme postojank in vrgli Sovjete na odsek od Turja nazaj.

Oddelki težkih bojnih letal so v pretekli noči napadali preskrbovalne zveze Sovjetov na področju Sarnija.

Na Arktiku je bilo z velikimi izgubami za Sovjete odbiti več sovražnih sunkov, izvedenih z močno topniško pripravo.

Pri dne 26. aprila javljenem napadu sovražnih letal na neko nemško spremiljavo pri Bodo eju se je število letal, ki so jih sestrelile edine vojne mornarice, zvišalo od 3 na 11.

Iz Italije poročajo o živahnem delovanju naših udarniških oddelkov. Več sovražnih sunkov je bilo razbitih.

V Jadranskem morju je bil otok Korcula ponovno očiščen komunističnih tolp.

Skupine nemških hitrih čolnov pod poveljstvom korvetnega stotnika Kluga in stotniškega poročnika von Mirbacha so potopile v jutranjih urah dne 28. aprila ob angleški južni obali iz neke angleške spremiljave, močno zaščitene z rusilci in številnimi majhnimi bojnimi ladjami, tri ladje s skupno 9.100 tonami in torpedirale neko nadaljnjo 200-tonsko ladjo, s katere potopitvijo je računati. V

hudih bojih je bil nadalje torpediran en rusilec, čigar potopitve pa zaradi močne obrambe ni bilo moči opazovati, vendar se lahko to z gotovostjo predvideva. Naši oddelki so se vrtnili brez poškodb in brez izgub pri posadkah v svoja oporišča.

Nad zasledenimi zahodnimi ozemlji je bilo večeraj uničenih 21 sovražnih letal. Angleški bombniški oddelki so ponoči izvedli strahovalne napade proti krajem v zahodni in južno-zahodni Nemčiji, in to posebno proti mestu Friedrichshafen. Nastala je škoda v stanovanjskih okrajih in izgube med prebivalstvom. Sile letalske obrambe so pri tem uničile 47 štirimotočnih strahovalnih bombnikov.

Hitra nemška bojna letala so napadla v pretekli noči z dobrim učinkom cilje v vzhodni Angliji ter težke bojne oddelke, zbiralisti ladij in druge vojno važne cilje na področju angleške južno-zahodne obale.

## Amerikanci grozijo švedski

Berlin, 28. aprila. Petkov jutranji tisk zavzema da grozijo Zedinjenim ameriškim državam do švedske stališče, da bi morala švedska računati z »resnimi gospodarskimi udarci v poznejši dobi in neudeležbo v dobavah po vojni, če ne ustavi trgovinske izmenjave z Nemčijo.

»Kajpak, če ne bi bilo vse popolnoma drugače,« piše »Völkischer Beobachter.« Amerika bo še vesela, če bo v konsolidirani Evropi sploh našla odjemalce za svoje enotne in na tekočem traku izdelane proizvode, ker imamo mi na naši celini k sreči namen in tudi vse možnosti, da boljše blago cenjeje proizvajamo. List nato spominja, kako so se Amerikanci boljše vkom vsiljevali za trgovske partnerje v povojni dobi.

dogodkov. Moskva izkorišča politične interese med Orki in Jugoslovani zato, da bi razširila svoj vpliv tudi na Sredozemlje.

### Kratka poročila

Madrid. EFE poroča iz Philadelphije, da je sovjetska odklonitev udeležbe na konferenci mednarodnega urada za delo izvala veliko zagrenjenost. Oba ameriška zastopnika Francis Perking in Robert Watt sta izjavila v sredo v svojih govorih, da Sovjetska zveza nima nikakršne pravice kritizirati konference mednarodnega urada za delo kot bankrotan organizem.

Sanghaj. V poljskih četah, ki se bore v sestavi sovjetske armade, so izvršili Sovjeti v zadnjem času številne aretacije. Večino oddelkov so razorožili.

Vigo. Državni tajnik argentinskega prosvetnega ministrstva je odredil, da bodo s preiskavo vsega učiteljstva, ki se bo raztezala na kakih 40.000 članov, vrgli iz tega stanu vse komuniste. Preiskava se je že začela ter se bavi s strokovnim znanjem, moralnim obnašanjem in s socialnim udejstvom.

## Krivda Angležev pri letalski vojni

Soglasno pričevanje dokumentov — Važne časnarsko-znanstvene ugotovitve, kdo je pričel s strahovalnimi napadi na civilno prebivalstvo

Berlin. V vrsti izdaj instituta za preučevanje in podpiranje mednarodnega tiska pri zvezi nacionalnih novinarskih združenj je izšla pravkar znanstvena zbirka člankov sovražnega tiska in njegovih poročil z naslovom »Reuter potvarja krivdo za letalsko vojno«. Prireditelja publikacije Gerhard Habermacher in Walter Körber sta s pomočjo člankov in objav britanskega tiska ovrgla kasnejše poskuse sovražne propagande, ki je hotela pripisati Nemčiji krivdo za letalsko vojno ter sta podala pregledno sliko o krivdi Anglije za izbruh letalske vojne.

Prireditelja izhajata iz že dolgo pred to vojno izdane priporočila vodilnih angleških državnikov in vojaških pisateljev, da je treba privzeti v angleški način vodstva vojne tudi umor žena in otrok. Nato sta še enkrat z nepopravnimi dokazi pokazala, da je bil prvi civilist, ki je bil ubit v tej vojni, neka danska žena, 4. septembra 1939 jo je zadela bomba angleških letal, ki so napadla mesto Esbjerg. Angleška vlada je skušala svojčas to zanikati, da bi angleški letalci leteli nad za devnim področjem, a je morala nato zaradi pritiska nedvomnih dejstev najti izgovor, da je neko letalo, ki se ni vrnilo, zamenjalo nemške ladje z dansko kopino. Obratno pa so Dani dokazali, da je angleško letalo letelo naravnost proti esbjergski luki in da je vrglo bombe na mesto. Pilot se je torej dobro zavedal, da se je nahajal nad zemljo in s tem je nesporno dokazano, da so Britanci pričeli z letalsko vojno proti civilnemu prebivalstvu.

Ta prvi strahovalni napad na civilno prebivalstvo se je zgodil že dan po britanski vojni napovedi. Ker se je sovražnik zavedal svoje krivde, ga je kasneje skušal zamolčati in spraviti v pozabo.

Na nemško ozemlje so padle prve bombe 12. januarja 1940 pri angleškem letalskem napadu na otok Sylt ter so zadele kmečka naselja pri Westerlandu. Do tedaj niso Nemci še nikoli napadli angleškega ozemlja. Angleži pa so hoteli otok napasti že 10. januarja, a je napad zgrešil cilj ter so ga njihovi letalci izvedli zopet na dansko ozemlje, in sicer na otok Röm. Za britanske poskuse, da bi se osvobodili krivde glede letalskega strahovanja je posebno značilni angleški napad z dne 20. marca 1940.

Da bi ta napad lahko označila kot masčevanje za nemški napad na angleško propagando po posebnem naglaškanju propagande po posebnem namigu pričela zanikati napad na Sylt z dne 12. januarja. Pokojni ministrski predsednik Chamberlain je 20. marca pred spodnjo zbornico podložil zamolčanje britanske strahovalne napade na dansko in nemško ozemlje ter je izjavil, da predstavlja napad na Sylt z dne 20. marca odgovor na napad na naše Orkneyje. Nadalje je dodal nesramno laž, da so nemški letalci z napadom na Scapa Flow pričeli z bom-

bardiranjem ciljev na zemlji in s tem povzročili žrtve med civilnim prebivalstvom. S to nezasišano potvorbo je hotel Chamberlain pripisati Nemčiji krivdo za letalsko vojno. Toda nemški napad dne 16. marca 1940 je veljal zgolj vojaškim ciljem, ker je bil v Scapa Flow zasidran del angleške mornarice. Sicer je bil res ubit nek civilist, toda ne zaradi nemških bomb, temveč zaradi drobcev angleških protiletalskih granat. Tega niso mogli zatajiti niti angleški listi, kot n. pr. »Daily Mail«, »Daily Express« in »Daily Herald«, ki so v svojih izdajah dne 18. marca tudi priznali, da je bil civilist, v ostalem nameneč vojaškega letališča, zaradi svoje lahkomiselnosti sam kriv smrti, ker je stal pred vrati svoje hiše, namesto da bi se podal v zaklonišče.

Ako torej še enkrat vse skupaj jasno pregledamo, moramo nedvomno ugotoviti: Prvi angleški bombni napadi so bili izvršeni 4. septembra ter 10. in 12. januarja na nemško in dansko ozemlje, nemški napad na Scapa Flow pa je sledil šele 6 mesecev po napadu na Esbjerg in 2 meseca po strahovalnem napadu na Röm in Sylt 10. oz. 12. januarja 1940.

Z napadi na kopališče Wennigstedt na Syltu in na malo mesto Heide v Schleswig-Holsteinu v noči na 24. april 1940 je, kot je vrhovno poveljstvo svoječasno izrecno ugotovilo, pričel sovražni letalsko vojno na nebranjene kraje brez vojaškega pomena. Svetu je kmalu postalo jasno, da ni šlo za posamezne angleške napade, temveč za načrtni pričetek letalske vojne na civilno prebivalstvo.

Kot datum prehoda od posameznih napadov k načrtni strahovalni ofenzivi na odprta mesta lahko smatramo 10. maj, ko je angleško letalstvo bombardiralo Freiburg. Takrat je ubilo na nekem otroškem igrišču 13 otrok v starosti od 5-12 let. Skupno je zahteval ta strahovalni napad na mesto, ki ni imelo nikakih vojaških naprav, 57 mrtvih civilistov, med njimi 20 otrok. Glavni delegat ameriškega Rdečega križa v Evropi Wyne Chatfield Taylor, ki je obiskal Freiburg takoj po bombardiranju, je sam nedvomno ugotovil, da je imel Freiburg značaj odprtega mesta. Njegovo izpoved je prinesel 13. maja »New York Times«.

Britansko ministrstvo je zanikalo napad na mesto Freiburg in je trdilo, da sta angleško in nemško letalstvo »po zaključitvi francoskih mirovniških pogajanj v noči na 19. junij 1940 istočasno pričela z napadi na odprta mesta«. Tozadevno ima naša publikacija nedoljni važni dokument, ki ga tudi obširno navaja. Vplivni politični list »The Round Table« je objavil v decembrski številki leta 1940 članek z naslovom »The Strategy of War« (vojna strategija), v katerem pravi: »Od 10. maja so naši bombniki na to nočjo skoraj brez prestanka in ne da bi jih sovražnik motil v vedno večjem številu preletavali vse dele Nemčije in tudi Italije, da bi odmetavali svoje bombe.« Pozornost vzbuja dejstvo, da je bil izbran prav datum britanskega strahovalnega napada na Freiburg, ki se domnevno sploh ni vršil.

Ker je britansko letalstvo vedno bolj uporabljalo strahovalne napade kot sredstvo za uspešno vojskovanje, je po strahovalnem napadu na Wennigstedt in Heide objavil nemški poročevalski urad 25. aprila 1940 jasno uradno svarilo Angležem, naj ne nadaljuje z napadi na nevojaške cilje, ker bodo sicer deležni hudega presenečenja ter jim bodo »bombe povrnjene z bombami. Toda šele v noči od 19. na 20. junij se je pričelo napovedano nemško masčevanje z napadom na angleško tovarno dušika v Billinghamu, ki je bila važen vojaški objekt. Ta prvi protitudarec je bil izvršen šele potem, ko so od napada na Sylt sovražniki že pet mesecev s posameznimi napadi bombardirali mesta in vasi ter šest tednov po pričetku sistematičnih britanskih strahovalnih napadov na nemška mesta, ki so se pričela z napadom na Freiburg dne 10. maja 1940.

Tudi dejstvo, da so Angleži pričeli s strahovalnimi napadi na glavno mesto nasprotnikove države, točno dokazujejo takratna Reuterjeva poročila. Pri britanski strahovalni napadu na Berlin je bil izvršen v noči na 26. 8. 1940, narkar je nemško letalstvo šele po sedmih napadih na Berlin pričelo 7. septembra 1940 s protitudarcem na London. Zanimivo je, da so takrat uradno priznali, da so letalci odvrgli bombe, ne da bi videli skozi oblake cilje. Tako pravi uradna britanska izjava z dne 31. 8. 1940: »Nekateri naši bombniki niso mogli točno ugotoviti svojih ciljev, ker so med letali in mestom ležali debeli oblaki.« Angleži so sami priznali, da so pred pričetkom nemških napadov na London, ki so se pričeli s prvim povratilnim napadom dne 7. 9. 1940, izvedli na Berlin šest napadov. Pri tem so en napad zamolčali. Ko je po teh sedmih napadih dobilo nemško letalstvo nalog, naj napade tudi London, se je to zgodilo še vedno z omejitvijo na vojaške cilje.

Sovražna propaganda je skušala na tri načine osvoboditi Anglijo očitne

krivde glede letalske vojne. Hotela je vojno moralno opravičiti ter jo je proglasila kot potrebno za »dosego popolnoma človeških ciljev«. Nato je delala s potvorbami ter je hotela Nemčiji naprti krivdo, končno pa je pričela strahovalne napade proti ženam in otrokom kot sredstvo za skrajšanje vojne, ki naj »uniči žive in moralno nemške domače fronte«. Vsi poskusi sovražne propagande pa so se izjalovili zaradi neoporičljivih dejstev, ki žigosajo Anglijo kot edinega krivca letalskega strahovanja nad civilnim prebivalstvom in ki za večne čase jasno ugotavlja zločinstva Churchilla in njegovih pomočnikov.

## Ameriška letalonosilka potopljena

Tokio, 28. aprila. V petek so objavili v cesarskem glavnem stanu, da je bila v vodovju vzhodno od Marshallskih otokov torpedirana neka velika letalonosilka. Kakor poročilo nadalje navaja, so japonske podmornice izvedle napad proti več sovražnikovim letalonosilkam in potopile eno z dvema torpedoma. Nadaljnje podrobnosti še niso znane.

## Boljševiška strahovlada v Odesi

Konstanca, 27. aprila. V konstanško luko je prišel te dni motorni čoln z belo zastavo, ki je pripeljal težko ranjenega romunskega patra Virgila Garoiuja ter dva romunska trgovca z njunima ženama. Vsi begunci so pobegnili iz Odesa. Bili so popolnoma izčrpani ter so povedali, da prebivalstvo v Odesi močno gladuje. Sovjetske čete, ki so vdrle v mesto, so pričele takoj pleniti, ne da bi jih pri tem njihovi poveljniki kaj zadrževali. Kdor se je le z besedami upiral, je bil takoj ustreljen. Boljševiki so bili besni in čvili na vse Romane. Mnoge romunske hiše so zažgali. Begunci so ušli svoji deportaciji v notranjost Rusije na ta način, da so se več dni skrivali v nekem podzemnem rovu v bližini luke. Nekoga večera je bil pred-napetom teme v njihovi bližini pristal motorni čoln s Sovjeti, ki so pričeli pijantevati v bližini hiš. Begunci so izkoristili to priložnost ter so s čolnom ušli iz luke. Obalne straže so otvorile ranje hude ogne ter so jih iskale tudi z žarometi, a končno se jim je le posrečilo, da so prišli na odprto Črno morje. Pater Goroiu je dobil na begu strel v prsa ter so ga nezvestnega odnesli v neko bolnišnico v Konstanci.

## Krški metropolit protestira

Atene, 28. aprila. Ker je bilo mesto Krf že ponovno napadeno od anglo-ameriških strahovalnih letalcev, je krški metropolit Metod poslal mednarodnemu Rdečemu križu v Ženevi brzojavko, v kateri pravi med drugim: »Krf je bil te dni na nečloveški način že tretjič napaden od zavezniškega letalstva. Od 2. aprila dalje smo imeli 12 letalskih napadov, ki so zahtevali človeške žrtve. Mesto obkrojuje mrtve, pobabljen in ranjene ter uničenje zgodovinskih poslopij. Prebivalstvo, katerega se je polastila panika, je obupano. V imenu človeštva mi protestiramo.«

## Devetleten deček razdelil 34.000 lir

Benetke, 28. aprila. Na Campo San Margherita se je te dni nudila kaj redka slika. Nek devetletni deček je mimoidočim radodarno razdeljeval številne bankovce po 1000 in 500 lir, dokler ni bila »njegova« denarnica prazna ter je držal v roki le še 50 lirski bankovec. Nek trgovec za mleko, ki je zvedel o tem svojevrednem dečku, je v strahu ugotovil, da mu je zmanjkala njegova denarnica s 34.000 lirami. Takoj je dal prijeti dečka. Na policijski stražnici je deček priznal, da je mlekarnarju ukradel denar, ker nikakor ne more razumeti, zakaj bi en sam človek moral imeti toliko denarja.

## Anglosaški pritisk na Portugalsko

Lizbona, 28. aprila. Zaradi pomanjkanja kruha, ki ga je pripisovati dejstvu, da Anglija in Zedinjene ameriške države niso oziroma ne dobavljajo pravočasno Portugalski z dogovorom dodeljenih količin žita, vlada v širokih slojih prebivalstva razumljivo ogorčenje napram angleškim metodam. Nezadovoljstvo zavzema takšne razmere, da je bilo angleško veleposlanstvo v Lizboni prisiljeno objaviti sporočilo, v katerem zatrjujejo, da Anglija ni kriva pomanjkanja kruha na Portugalskem.

Portugalski list »Diário de Notícias«, ki priobčuje to izjavo, pripominja, da bi po pogodbenih določilih morali dobaviti v marcu 16.000 ton in v aprilu nadaljnjih 32.000 ton. Teh dobav ni bilo.

Berlin, 28. aprila. Narodni praznik nemškega naroda 1. maj bo tudi letos dan delovnega počitka. Prireditelj in izobešenja zastav ne bo.

### Trebljenje tolovajev

Berlin, 27. aprila. Komunistične tolpe na severozahodnem Balkanu so v enem samem dnevu spet izgubile 496 mrtvih, 61 ujetnikov, 3 topove, 12 strojin in preko tisoč pušk. Poleg tega je prebežalo 112 tolovajev. Ti prebežniki so večinoma severnobosanski mohamedanci, ki so jih tolovaji prisilno mobilizirali in vrgli v boj proti nemškim in hrvaškim legionarjem na posebno ogroženih mestih. Tako so na lastni koži občutili komunistično sovražstvo do Islama.

### Za uporom grških mornarjev stoji Moskva

Madrid, 27. aprila. Za uporom grških mornarjev in vojakov na Srednjem vzhodu jasno vidimo roko boljševiških agitatorjev. To ugotavlja lizbonski dopisnik španskega lista »Y« Martine Tomas, ki priha na obširnem opisu upora in njegovih vzrokov do sledeče zaključne ugotovitve: »Upor grških čet v sru anglo-ameriške armade nam jasno priča, kak velik kaos bo zavladal v Evropi, ako ne bodo pravočasno energične posegli v tok

## Načrti OF za boljše vizacijo Slovenske po komunistični »zmagi čez 14 dni«

»V trenutku splošne vstaje odložimo krinko in se priznajmo za 100% komuniste«

Kdor si morda še dela utvare in upa, da bi komunisti po svoji zmagi kakor koli popuščali na ljubo svojim zavetnikom, se lahko prepriča iz samih komunističnih dokumentov, kakšni so načrti komunistov za ureditev Slovenije po zmagi komunizma. Objavili smo o tem že mnogo zgornjih dokumentov. Danes spet objavljamo prepis takega navodila, ki ga je sredi aprila izdala komunistična XIV. »divizija«.

Letak je treba znati pravilno brati. Napihano obljubljanje končne »zmage čez 14 dni« je vsi poznamo, saj nam komunistična propaganda poje to pesem že dve leti. Zato teh razglašanih melodij o »zmagi čez 14 dni« ni bilo bo vzelo resno. Da pa vsa ostala navodila odkrito izražajo resnične komunistične težnje, o tem ne more biti nobenega dvoma. Niso jih izdali prvič, ampak že večkrat ob raznih prilikah in v raznih oblikah. Letak sam pravi, da ta navodila ne ponavljajo. Iz ovčjega kožuha OF nam pokaže krvave zobe komunistična partija s svojimi načrti za masovno »likvidacijo«. Prav je, če te načrte tudi mi spoznamo, da jih bomo znali preprečiti. Letak se glasi:

### Slovenski proletari!

Blizu se ura naše zmage! Zmagoslavna rdeča armada je že prekorčila prejšnjo poljsko mejo, sedaj se pripravlja na zasedanje Evrope. V nekaj tednih, mogoče že prej, bo tudi našo lepo deželo preplaval val rdeče armade in klic proti hitlerizmu bo zadonel k vsakemu.

Proletarec pripravi se na ta trenutek, ki bo odločilen za usodo naše bodočnosti? Ta prevrat nam bo zagotovil končno zmago.

Iz tega razloga ponavljamo splošne točke, po katerih se mora vsak naš zapnik vestno ravnati.

1. V trenutku splošne vstaje odložimo krinko, katero smo morali kot potrebno sredstvo nositi in se priznajmo za 100% komuniste k našemu vodju Stalinu.

## Lepa Marijina slovesnost v Bizoviku

Preteklo nedeljo 23. aprila se je vsa bizoviška soseska s 120 družinami posvetila Sreči Marijinemu. Da bi dobilo posvetilo slavlje večji poudarek in večji izraz povezanosti bizoviških faranov z duhovništvom zlasti ono, ki se je zadnja leta žrtvovala zanje tudi spričo največjih življenjskih nevarnosti je farni župnik Košmerlj povabil še g. župnika Cernica, ki je pred letom 1942 preživljal kot dušni pastir v Bizoviku pač najtežje čase, ker je prav tedaj dozorel svet bizoviškega komunizma, g. križaja, ki je kot kurat bizoviške vaskre straže nastopil najbolj nevarno pot katoliškega duhovnika in se kot tak žrtvoval povsem v dobrobit Bizovika, g. kapucina patra Fidelisa, ki je prišel v Bizovik v času, ko je križaj težko ranjen moral začasno v zatišje bolniških zidov, ter g. novomašnika sedanjega bizoviškega duhovnika Franceta Bračiča.

Tako resnično lepega in duhovno bogatega dneva kot je bil dan posvetitve Bizovika Sreči Marijinemu Bizovik doslej še ni doživel. Ob drugi popoldanski uri so se že imenovani gg. duhovniki zbrali v zakristiji bizoviške cerkvice ter v spremstvu posameznih hišnih gospodarjev, kjer so je posvetitve začela, podali vsak v svojo smer. Kako ganljivo je bilo videti, ko sta duhovnik in hišni gospodar močilo ob ljubkem potrkavanju bizoviških zvonov ter ob prelepem sončnem popoldnevu prišla do prve družinske hišice! Čeprav je bizoviške družine posvečevalo pet duhovnikov se je vendar za vsakim gospodom nabralo toliko bizoviške mladine, da se je hipoma stvorilo pet skupin, malih romarskih procesij. Ves Bizovik se je poglabil v pobožnost posvetitve Mariji, tako bizoviški mošje in fantje kot žene in dekleta. Ko je stopil duhovnik v hišo, je spregovoril besede: »Mir te hišice, nato pokleknil k družinskemu oltarčku, na katerem je bila podoba brez-

2. V vsakem kraju prevzame vodstvo že vnaprej določeni komisar okr. sveta, ter si išče zanesljive sodelavce med pristajali komunistov. Klerikale in pa demokrate so brezpogojno izključeni, četudi danes sodelujejo v OF.

3. V proletarski državi ne eksistira več privatna posestva, ker smo vsi vneti nasprotniki kapitalizma in ga hočemo tudi iztrebiti. Mi ne rabimo več samostojnih kmetov, trgovcev, rokodelcev itd. To so samo še ostanki reakcionalne dobe, ki nas pri dosegu našega cilja motijo.

4. Sestaviti se morajo seznanji vseh trgovcev, obrtnikov, kmetov itd., da bo v trenutku razlastitve ob prevratu vse na razpolago. Pri določevanju teh imen je treba stvarno in neusmiljeno postopati.

## Pogreb stotnika Albina Cerkenika

Ljubljana, 28. aprila.

Včerajšnji pogreb stotnika Slovenskega domobranstva Albina Cerkenika je pokazal, kako priljubljen je bil ta vzorni slovenski častnik tako pri občinstvu, kakor pri svojih tovariših in svojih podrejenih vojaki. Več za dan, ko ga hoteli kropiti njegovi prijatelji, ko je ležal v kapeli sv. Nikolaja na Zalah, ves obdan s cvetjem in slovenskimi trobojnicami, z velikim rdečim vencem Poveljstva Slovenskega domobranstva nad glavjo ter nežnim belim šepkom nareis, ki mu jih je položil sinček Janeček prav na srce. Ob njem je ležal trgovec Menart, ki je prav tako padel kot domobranec v zadnjih bojih. Skupna trobojnica je ovijala obe glavi v skupno žrtev za domovino. Pogreb stotnika Cerkenika je bil napovedan za Orlov vrh med junake slovenskega domobranstva, toda na željo staršev, ki bivaljo na Viču, so ga prepeljali ob 4 popoldne na Vič, odkoder je bil pogreb na pokopališču. Pred viško cerkvijo je pokopil krsto s pokojnikom viš. kurat slov. domobranstva, prof.

pati brez odra na družinske ali katere koli druge vezi.

Zmaga boljše vizije v Sloveniji bo zagotovljena samo po iztrebljenju kapitalizma, klerikalizma in pa demokracije.

5. Božja služba v cerkvah se mora takoj ukiniti, duhovnike pa zapreti. Namediti se za maše bodo mitingi na cerkvenem prostoru, na katerem se bo govorilo o smernicah novega dela. Vsako nasprotno gibanje se mora takoj v kati zadušiti in tam, kjer bo smatral krajevni svetovet za potrebno, se morajo voditelji nasprotnikov likvidirati.

6. Posebno pažnjo je treba polagati na bivše jugoslov. ofic. in rez. ofic., ker so to nositelji protirev. gibanja, tudi njih je treba likvidirati, čeprav sodelujejo danes v OF.

Smrt fašizmu — svoboda narodu!

Politkom.: Stane Dobovičnik I. r. Komandant, major: Klanjšek Josef, I. r.

Vsakrščen komentar je k temu nepotreben. Kdor more po vsem tem še verjeti, da je OF pokret za osvoboditev slovenskega naroda, ta ne more biti zdrave pameti.

dr. Lenček z asistenco, nakar se je razvil sprevod. Pred krsto so vojaki nesli številne vence, nato je šla vojaška godba ter četa domobrancev v bojni opremi. Krsto samo so nosili in spremljali domobranci. Za krsto so stopali najprej sorodniki, za njimi pa je šel prezident pokrajinske uprave general Rupnik, ob strani podpolkovnik Balke ter poveljnik Slov. domobranstva podpolkovnik Krenar s spremstvom načelnika štaba podpolkovnika Peterlina in pomočnika podpolkovnika Vizjaka. Nato je šel še tiskovnega urada Majce, kot zastopnik bojevnikov, za njim pa tovariši iz častniškega zbora in internacije. Mnogi civilnih moških je spremljala krsto priljubljena stotnika. Za njimi pa so šle ženske, ki so sošustvovala z rodbino pokojnikov ter z vsem domobranstvom, ki je izgubilo takega častnika. Četa domobrancev v bojni opremi je zaključevala pogreb. Vojaška godba je svirala pogrebne koračnice. Ob opravljanju pogrebnih molitev, ko so spuščali domobranci krsto v grob, je oddala bojna četa tri salve v počastitev junaške smrti vrlega častnika. Ko je višji kurat dr. Lenček opravil pogrebne molitve, se je od pokojnika v imenu tovarišev poslovil stotnik Vuk Rupnik. Poudaril je pokojnikove vrline kot slovenskega vojaka, ki brani domovino, vero, dom in rod pred zakletim sovražnikom, rdečim komunizmom ter poveljevala njegovo junaško smrt, ki bo lahko v ponos njegovemu majhnemu sinčku. Naj bi mu bila ljubljena domača zemlja lahka! — Vojaška godba je zaigrala poslovinno molitev, na kar je sledilo polaganje vencev. Vence staršev in sinčka je ležal na krsti. Prvi vence je nato položil prezident general Rupnik, za njim podpolkovnik Balke, ki ga je položil na grob z »zadnjim pozdravom hrambum slovenskemu tovarišu«, nato je sledil podpolkovnik Krenar v imenu poveljstva Slovenskega domobranstva ter druge vojaške edinice, nato častniški zbor, podčastniški zbor, častniška in podčastniška šola, 13. in 15. četa, bivši udarni bataljon MVAC, planinska brigada, krimski borec itd. Stevilni so bili tudi venci njegovih prijateljev, predvsem stotnika Vuka Rupnika, poročnika Zenja Rupnika, gospe Suvajdžičeve, prijateljev iz internacije, primorskih Slovencev in drugih prijateljev in znancev iz vseh krajev, kjer je kdaj služboval, predvsem iz Skofje Loke, kjer je nekoč služil kot planinski častnik in je zapustil množico prijateljev. Ko so pogrebi vrgli zadnjo grobo zemljo na njegovo krsto, so zapustili pokopališče, kjer počiva ta dober, junaški častnik v bližini svojega doma. Naj počiva v miru v zemlji, za katere lepšo bodočnost je preli svojo kri in tako prinesel največjo žrtev za domovino! Slava mu!

Velik tvorec sodobne češke proze je Jan Vrbna. Pravkar smo izdali v prevodu njegov kmečki roman

### BOŽJI MLINI

(Dodane so še novele: Gluhe, Nočna zgodba in Vrtar.)

Cena vez. knjige (opr. arb. Gajšek) 90 Hlr.

LJUDSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI

Pred skofljo 5 Miklošičeva cesta 5

## Dva komunistična poveljnika padla

Po poročilih o zadnjih bojih je padlo zelo veliko komunistov. Točnega števila še ni bilo mogoče ugotoviti. Med mrlci so ljudje spoznali komandanta I. bat. Cankarjeve »brigade« Simoniča in njegovega namestnika Neredčiča. Ljudje pripovedujejo, da so komunisti smrt teh dveh banditskih poveljnikov zelo obžalovali, ker sta bila neki sila sposobna kolovodje.

## Komunistična terenka se je sama sodila

V Metnaju je bila znana terenka in komunistična teroristična Kavšek Angela, katere se je vsa okolica bala. Še prav v zadnjem času je zagrešila težke zločine. Ko so se ob koncu prejšnjega meseca mudili v njeni vasi skrivati, jih je izdala komunistom. Sedaj pa je tudi njo zadela zaslužena kazen. Mislila je, da si lahko vse dovoli in da se ji ne more nič zgoditi. Skušala je priti v Ljubljano, verjetno po nadaljnji navodila. Toda na bloku so jo spoznali in jo prijeli. Skušala je vse svoje grehe tajiti, toda ko je videla, da so vsi njeni zločini razkriti, se je iz obupa sama sodila. Skočila je iz drugega nadstropja na cesto in se zdaj v bolnišnici bori s smrtjo. Tako drug za drugim umirajo tisti, ki so dolge mesece strahovali nedolžno podeželsko ljudstvo. Narod bo ostal, od njegovih tlačiteljev pa ne bo ostal niti spomin.

## »Tovarištvo« brez primere

V soboto, 22. aprila, je v bojih s komunistično padla domobranci mina v komunistično zasedo ter razbila glavo komunistu. Ljudje so ga prinesli v vas ter pozvali mimoidoče komuniste, naj pokopljejo svojega tovariša. Toda komunistični komandant je izjavil: »Kaj nas briga, saj ni iz naše čete! Komunistično »tovarištvo« sega samo do ene čete«.

## Gospodarstvo

Označba cen v Nemčiji. Ze več let obstaja v Nemčiji dolžnost označbe cen najvažnejših potrošnih predmetov, kar naj služi resnici in jasnosti. Sedaj pa je državni komisar za cene izdal naredbo, da se morajo od 1. julija 1944 dalje vsi predmeti, ki jih prodaja nadrobna trgovina, označevati s cenami.

Zavod za jugovzhodne zadrage na Dunaju. Ker so zadrage zelo važne v gospodarstvu jugovzhodnih držav, se tudi nemški vodilni krogi zelo zanimajo za razvoj jugovzhodnega zadrugništva. Zato so tudi ustanovili poseben zavod za jugovzhodno zadrugništvo na Dunaju, ki sedaj posluje že leto dni in ima pokazati že na lepe uspehe svojega dela.

Ogromni dobički severno-ameriške oborožitvene industrije. Po nekem poročilu iz »Göteborgs Handels- und Schifffahrtszeitung« so se dobički severno-ameriške oborožitvene industrije napram letu 1938-39 izredno zvišali. Ta strokovni časopis objavlja, da je neka majhna tvornica za letala v Pennsylvaniji, ki je imela pred vojno vedno izgube v višini 70.000 dolarjev letno, dosegla že v letu 1942 čisti dobiček v višini 10 milijonov dolarjev. Neka druga tvornica v bližini New Yorka, ki je pred vojno imela povprečno čisti dobiček v višini 50.000 dolarjev, je dosegla že dobiček v višini 25 milijonov dolarjev.

## SPORT

### Mladika : 8D Iztek

Tudi prihodnjo nedeljo ne bomo v Ljubljani brez nogometa. Tokrat se bosta srečali nogometni enajstorič, ki se letošnje leto še nista pomerili med seboj. Mladika in Iztek bosta v nedeljo pomerili svoje moči. Tekma bo ob 10.30 na igrišču Mladika na Kodeljevem. Mladika je na nedavnem svojem jubilejnim tekmovanju pokazala lepo in dobro igro ter zmagala v tolažilnem kotu. Iztek se je pri istem tekmovanju priboril do finalne tekme in po tesnem razultatu in nesrečnem naključju izgubil. Pokazal je sila poštvalno in borbeno igro ter pritegnil gledalce na svojo stran. Prijatelje okroglega usnja valbilo, da si pridejo ogledat jutrišnjo nasprotnika!

SK Ljubljana. Vse igralce SK Ljubljana, predvsem tiste iz prvega in rezervnega moštva, pozivam, da se zanesljivo udeležijo obveznega treninga, ki bo v nedeljo ob 9.30 na našem igrišču. Igrali bomo na dva gola. — Načelnik.

SD Iztek (Moste). Obvezno članski sestanek (za I. moštvo) v soboto, 29. t. m., ob 19. Zberemo se pred nekdanjim kinom Tivoli. Vsi in točno ob navedenem času. — Načelnik.

## Iz Gorice

† Dvorni svetnik Mihael Gabrijelčič. V noči od 25. na 26. april je v Ljubljani, zadet od kapi, mirno preminul naš znani gorški rojak dvorni svetnik g. Miha Gabrijelčič. Rodil se je 1. septembra 1854 v Plavah v ugledni kmečki družini. Njegov starejši brat Jože je bil profesor bogoslovja in dolgoletni ravnatelj centralnega semenišča v Gorici. Po končanih pravnih študijah je prišel v sodnijsko službo na Goriskem, kjer je služboval v raznih podeželskih središčih in se ga starejši ljudje zaradi njegove vedre ljubeznivosti še danes spominjajo. Leta 1898. je bil imenovan za deželno sodnega svetnika v Gorici. Od tu je šel l. 1906 k apelacijskemu sodišču v Trstu, po treh letih pa k vrhovnemu sodišču na Dunaju, kjer je postal dvorni svetnik. Na Dunaju je ostal do zloma monarhije. Po ustanovitvi Jugoslavije je ves navdušen prišel v Ljubljano in služboval pri novem slovenskem apelacijskem sodišču do l. 1922, ko je kot 68 letnik stopil v pokoj. Kot upokojenec se ni vdal brezdelju. Z veliko marljivostjo se je še nadalje udeleževal v pravniški stroki in bil za svoje zasluge od društva »Pravnik« imenovan za častnega člana.

Pokojni dvorni svetnik je bil zaveden Slovenec. V pričetkih svojega službovanja je odlično sodeloval, ko si je slovenščina utirala pot v sodne dvorane. Pa tudi v javnem in društvenem življenju je bodril slovensko zavest in podpiral borbo za naše narodne pravice. Kot človek je bil vedre, ljubeznive narave. Segav in živahen je bil zelo priljubljen družabnik. Povsod, kjer je bival in služboval, si je ustvaril širok krog prijateljev in znancev, ki so ga visoko cenili in spoštovali. Primorska zemlja, katero je tople ljubil, bo ohranila svojega odličnega sina v svetlem, hvalnem spominu. Naj počiva v božjem miru! Žalujemo naše iskreno sožalje!

## Iz Trsta

† Anton Ekar. Star 69 let je umrl v Beogradu novinar g. Anton Ekar, ki je lepo vrsto let deloval v Trstu kot urednik »Edinosti«. Rodil se je v Predvoru na Goriskem. Najprej je bil sotrudnik »Slov. naroda«. L. 1910 je prišel kot organizator Narodno-delavske organizacije v Trst in je urejeval tudi njeno glasilo »Narodnega delavca«. Pozneje je stopil v uredništvo »Edinosti«. Po odhodu iz Trsta l. 1923 je dobil službo pri Centralnem presburoju v Beogradu, kjer ga je zdaj dohitela smrt. Naj počiva v miru!

Z drugega nadstropja je padla. V tokrek okrog poldneva je 68 letna Julija Valenčič, stanujoča na trgu sv. Jakoba 6, čistila okna svojega stanovanja. Stojela na oknu je izgubila ravnotežje ter padla iz drugega nadstropja na tlak. Takoj je prišlo na pomoč osebje Rdečice križa in je odpeljalo v bolnišnico, kjer pa je kmalu umrla na hudih poškodbah, ki jih je dobila pri tako nesrečnem padcu.

Gledališče. V soboto bo v gledališču »Rossetti« premiera Puccinijeve opere »Tosca«. V naslovih vlogah bodo peli Serafina di Leo, Mario del Monaco in Marian Stabile.

Violinski koncert. V petek je gostoval v koncertnem društvu violinist Franchetto Gulli ki je ob spremljavi pianista Guida Rotterja izvajal dela Tartinija, Beethovna, Szymanowskija, Sarasateja in drugih klasičnih in modernih skladateljev.

V Trstu so umrli: Olga Bastjan, Nikolaj Bejakovič, Emilij Iseppi, Antonija Starc, Elvira Braini, Marija Tolusso roj. Sušteršič, Jakob Cermelj, Cesarina Trevisan roj. Sinkovič, Pavla Pasador, Lojza Batič, roj. Vatrovec, Ivana Šiljan, Gino Bratti, Marija Ferfolja, Franciška Trojan, Marij Vizintin, Gina Šluban, Ivan Delkin, Marija Umek, vdova Kolmann, Marija Škerlj, roj. Ferluga, Alojzija Batik.

## Iz Postojne

Kupujte tombolske tablice! Iz izložen postojnskih trgovin vabijo letaki prebivalstvo prijazne Postojne, da kupi tablice Knjižne tombole, ki jo bo priredila Zimska pomoč ob. Socialna pomoč. V prihodnjih dneh bodo tablice na prodaj. Apeliramo na razumevanje postojnskih Slovencev, ki bodo to človekoljubno akcijo polnoštevilno podprli. Sedaj se nudi najlepša prilika, da dobite lepe slovenske knjige — zastoj! Naj ne bo nikogar, ki bi odslavljal zastopnika in prodajalca tombolskih tablic. Tombolska tablica naj bo legitimacija vsakega postojnskega Slovenca. Koliko tablic bo kdo kupil, to bo spričevalo njegovega razumevanja sedanjih težkih časov!

## Denar, topovi in kri...

Številke nam najbolj jasno pokažejo, kako silno bogata je bila Francija. V Franciji je bilo le malo plemiških družin, ki bi prejemale državno doklado. Bilo pa je zelo veliko število srednje bogatih ljudi. Med 0.025% velekapitalistov in 62% »nepremožnih« je bilo še srednjega in malega meščanstva — v mestih in na deželi, ki je preimoglo 65% skupnega premoženja Francije. To je bil denar in prihranki šibkejših slojev srednjega in malega meščanstva in »nepremožnih«, ki se je nenahoma stekal v blaginjo, iz katerih so zajemali trgovci s topovi in bankirji svoja posojila, delnice in zadolžnice, ki so jih nepretrgoma sipali na svetovni trg. Iz tega sledi, da se je okoriščala z ljudskim denarjem najmanjša manjšina, t. j. trgovci s topovi in bankirji, ali 0.025% prebivalstva proti 62% »nepremožnih« in 65% srednjega in malega meščanstva.

Tako je v Franciji najmanjša manjšina v državi svojevolno upravljala in razpolagala z ljudskim denarjem in prihranki. Ta manjšina je bila od države celo zaščitena z zakonom, ki je puščal delniški družbam v njihovem notranjem poslovanju veliko svobodo. Zato so ustanoviteli oziroma uprave

takih družb po mili volji izžemale svojo vlagatelje.

Posledice naglega razvoja industrije in v bankarstva so zahtevale združitev kapitala, fuzijo manjših družb in njihove uprave; končno in pred vsem drugim pa zaradi tega, da so se lahko vrinili v vsa ta podjetja ljudje, ki so predstavljali vedno isto skupino oseb, ki so zastopale »Comité des Forges« in visoko banko. Bilo je kakšnih 200 članov »den cent familles«, ki so imeli največ akcijske Francoske banke. V resnici je bilo njihovo število zdaj večje, zdaj manjše, kakor je pač naneslo. Včasih je bilo v odboru več gospodarstvenikov, včasih pa več slamatih mož. Na podlagi neke točke francoskega zakona o družbah je moralo biti namreč šest svetnikov v upravi.

Teh gospodarjev je bilo do trideset. Najvidnejši med njimi so bili sledeči: Schneider, de Wendel, de Vogüé, Laurent, Mallet, Mirabeau, de Neufville, Rothschild, Weill, Worms, Vernes, Heine in drugi. Števila slamatih mož pa ni mogoče točno določiti, kajti lestvica njihove položajne stopnje je neskončna. Zanimivo je, da so te slamatne moči izbirali njihovi gospodarji večinoma med visokim uradništvom, diplomacijo in med vojaškimi dostoj-

janstveniki francoske republike. Ti izbrani moči so tvorili prav posebno socialno in politično družbo, ki je bila več ali manj odvisna od denarnih močitev. Ta družba je potem spletkarila pri ostalih vojaških poveljstvih. In tako so se postopoma zmanjševale, kopale in gubile ogromne vsote državnega denarja, ki so bile namenjene za oborožitev in za izpopolnitev vojaških zalog.

Na štiri leta se je upravni svet menjaval, ostali pa so na svojih mestih nevedneži in nepristojni ljudje, nad katerimi je gospodovala dobro organizirana visoka birokracija, ki je imela — tako rekoč — v zakupu vso državno upravo. Ta uprava je sestojala iz petih skupin višjih funkcionarjev, in sicer iz skupine finančnih inšpektorjev, državnih svetnikov in inženirjev ter iz diplomatske in vojaške skupine. Ko so ti najvišji omejevalci doslužili svoja leta v državni službi, so šli v pokoj, potem pa so večinoma zažirali v okrilje družbe Comitéja des Forges ali pa visoke banke.

Oglejmo si nekoliko to moč! Navedimo najprej skupino inšpektorjev financ! Inšpektorji financ, je zapisal Pietri, predstavljajo na vladi nekakšno vrhovno vojaško poveljstvo. In v resnici so ti inšpektorji nadzorovali državno blaginjo, pa tudi vsa ostala ministrstva. Njihovo število ni nikoli presegalo 70—80 članov. Malokateri izmed njih je doslužil svoja službena leta. Nekateri so postali mi-

nistri, kakor n. pr. Pietri; Avenol pa je postal glavni tajnik Zveze narodov; drugi so postali načelniki velikih državnih denarnih zavodov in državnih posestev ter posestev, ki so bila pod državnim nadzorstvom, kakor n. pr. Francoska banka. Drugi so se zatekli v objem navideznih trustov. Naj navedem nekatera imena! N. pr.: stremuh André Benac, ki je postal načelnik pri petrolejski družbi Société générale; stremuh Emile Moreau, bivši guverner Francoske banke, predsednik Banque de Paris et des Pays-Bas; Charles Sergent, tudi stremuh, bivši ravnatelj družbe za nakup in prodajo posestev ter predsednik banke Union Parisienne. Dalje Joseph Courcelle, zastopnik Schneiderjevih podjetij; André Luguet, slamatni mož podjetja Mallet; Jean Frédéric Bloch-Laine od banke Lazard in še drugi.

Skupini državnih svetnikov, ki je pripravljala in proučevala zakone, je pripadala med drugimi tudi Gaston Griolet, velik nevednež, uslužben pri Rothschildovih podjetjih ter Alfred Lambert-Ribot, glavni tajnik fužin Comitéja des Forges.

Tretja važna skupina, ki je »posojala« svoje uradniške finančne in industrijske močenošnike, je bila skupina državnih inženirjev, kateri je bilo poverjeno nadzorstvo nad javnimi uradi. Vpliven stremuh je bil tudi Ernest Mercier, ki je načeloval velikim električnim in petrolejskim podjetjem, ki so bili pod nadzorstvom bank.

Potem so sledile v manjšem številu diplomatske in vojaške skupine, katerih zastopniki so prejemali znatne napitnine — assietes au beurre. To sta bila bivša poslanika v Londonu Jules Cambon in Aimé de Fleuryan, oba v službi Rothschildove visoke banke; dalje André Dupont, višji mornariški inženir, upravnik ladjedelnice v Loiraju in v Saint Nazairju; potem admiral Lacaze, bivši mornariški minister, član nadzorstva komanditne družbe Schneider & drug (Le Creusot), upravnik Union Européenne in član sveta družbe za ladijske konstrukcije (Provença le de Constructions Navales), podpredsednik pomorske družbe, Messageries Maritimes, inšpektor ladjedelnice v Chalonsu sur Saône ter v Creux S. Georges in drugi; potem admiral le Bris, upravitelj fužin, Forges et Chantier de la Méditerranée; dalje admiral Durand-Viel, predzadni poveljnik v francoski mornarici, upravnik Sueškega prekopa; general Racul de Baugne, ravnatelj Hotchkissovih podjetij, bivši podpoveljnik vrhovnega vojaškega poveljstva; Paul Boignes, upravnik kovarsko-plavžarske družbe v skupini de Wendela; general Henri Schweisguth, bivši podpoveljnik vrhovnega vojaškega poveljstva, predstavnik visoke finance pri glavni petrolejski družbi; generalissimus Weygand je l. 1936 stopil v pokoj in dobil lepo službo kot upravitelj Sueškega prekopa in petrolejske družbe v Mosulu. Tu so navedene najvažnejše osebnosti!

## Vince izpod skalce

Kaj ni čudno, da prav čisto nič ne znamo ceniti prednosti, ki jih uživamo, pač pa znamo biti nevoščljivi za prednosti, ki jih imajo drugi? Kolikokrat pomislimo Ljubljancem na to, da imamo nekaj, po čemer milijoni hrepene? — Dobro pitno vodo, kolikor je kdo hoče.

1890. leta so zgradili v Klečah črpališče vode, kjer pet mogočnih tlačnih črpalk na električni pogon noč in dan dviga iz globine 22 m talno vodo, ki pada k črpališču od Kamniških Alp, ne da bi imela kaj stika s Savo, pod katero teče. Na tej dolgi poti se voda očisti vsega, kar bi jo kvarilo in se navzame apnenca, brez katerega bi bila plehka in neokusna. Tudi hladna je ravno prav, namreč 11 stopinj Celzija.

Skupna dolžina vodovodnega omrežja je znašala ob koncu leta 1943 184 km 111 m, od tega so lani položili 1170 m cevi. Pri tem je všteto tudi vodovodno omrežje, ki sega v občine Ježica, Rudnik in St. Vid. Lani je bilo priključenih na vodovodno omrežje 56 starih in 48 novih stavb, skupno 104 hiše. Zanimivo

je, da je v mestu še vedno nekaj hiš, ki se branijo tega blagoslova, in sicer 10%.

Seveda je pri tem všteta voda, ki se uporablja za čiščenje in škropljenje cest ter za potrebe raznih obratov n. pr. železnice. Dejstvo pa je, da ni Ljubljancem manjkalo vode ne za pitje ne za kopanje ne za pranje in prav v tem, ker je »ponudba« tako velika in voda ni »relativno redka stvar«, tako malo mislimo na vrednost tega daru.

Ljubljana ima poleg vodovoda 1219 studencev in vodnjakov pitne vode, ki so že sedaj uporabni, a potrebnimi deli pa bi se dalo dvigniti število vodnih virov na 1738. V središču mesta je 150 črpalk, kapnic in studencev, vstevši zaenkrat neuporabne, na Kodeljevem 104, v Mostah 188, za Bežigradom in pri sv. Križu 47, v Spodnji Šiški 49, v Zgornji Šiški 416, na Viču, Brdu in v Rožni dolini 388, v Trnovem, na Mirju in v Glincah 334, na Barju pa 62. Kadar bi bili navezani na te vire, takrat bi seveda tudi voda Ljubljancem za marsikaj prav prišla.

### Novi grobovi

† Ivana Matičič. V Grčarevu je v 73. letu za vedno zatisnila oči gospa Ivana Matičič, rojena Istenič. Blago mater bodo pokopali v soboto, ob 9 dopoldne na farnem pokopališču v Planini pri Rakcu.

† Božič Alojzij. V Ljubljani je izdihnil uradnik drž. železnice v pokopu g. Božič Alojzij. Rajnega bodo pokopali v nedeljo, ob pol 3 popoldne iz kapele sv. Krištofa na Zalah.

Naj rajnima sveti večna luč, vsem njunim dragim našo iskreno sožalje.

### Osebnosti

Promocija. V petek, 28. aprila dopoldne je bil na ljubljanski univerzi promoviran za doktorja tehniških ved g. inž. Matanović Drago, asistent elektrotehniškega inštituta univerze v Ljubljani. Čestitamo!

### Zgodovinski paberki

29. mali traven.

1097. leta naj bi se vršila bitka na Petrovi gori. Po smrti kralja Zvonimira je večina Hrvatov izbrala za svojega kralja zadnjega Trpimiroviča Stefana, toda ta je že po kratki vladni umrl, zato se je bolj in bolj uveljavljala stranka kraljice-vdove Jelene. Po Stefanovi smrti je izbruhnila državljanska vojna, kraljica Jelena je poklicala na pomoč ogrskega kralja Ladislava. Ta je zbral vojsko, udaril preko Drave, na odpor je naletel šele onstran Gvozda, pa se je moral vrniti na Ogrsko, kamor so vdrl sovražni Kumani, ne da bi mogli zasedeti vso Hrvaško. V zasedenih ozemljih je postavil za vladarja nečaka Almoša. V tinito Bizantinci odrgali od Hrvaške Dalmacije, nakar so si Hrvati izbrali novega narodnega vladarja Petra (1093 do 1097), pred katerim se zdi, je moral Almoš bežati preko Drave. V tem je umrl tudi kralj Ladislav. Njegov naslednik je sklenil rešiti hrvaško vprašanje z orožjem. Z močno vojsko je vdrl na Hrvaško in na severnem vzhodu Gvozda, koncem aprila 1097. leta popolnoma porazil Hrvate, kralj Peter je v boju sam padel. Gora, na kateri se je boj vršil, se imenuje poslej Petrova gora. Ogrsi so prodrli nadalje do Jadrana in zavzeli mesto Biograd na morju. Po teh uspehih na Hrvaškem je moral Koloman v boj z Rusi in njihovimi zavezniki Kumani, ki so pa Ogrce pod galitskim mestom Przemyslom (1099) popolnoma porazili. Po tem neuspehu je kralj uvidel, da se bo moral s Hrvati, ki so se zdaj znova opomogli, pobotati mirnim potom.

## Teško je ustreči kadilecu in trafikantu

Nekoč mi je višji monopolistični uradnik zaupal, da je tobačni monopol in njegova prodaja nad vse skrivnostna zadeva, ki ji nikoli ni mogoče priti do dna. Mislim sedaj, da se šali. Pa sem si kot kadilec kasneje nabral tolikokušen, da sem mu rad dal prav. Se najbolj so dobili vpogled v skrivnost tobačne prodaje trafikanti, ki so dolgo leta imeli opravka z božjo travico in njenimi prijatelji. Ker je prav sedaj toliko raznih želja glede cigaret, čeprav je bilo z 10 in 5 vse prepiranje pri nakupih odpravljeno, sem malo povprašal po trafikah. Naj povem, kaj mi je pripovedovala zgornja ženica, ki je že dolga desetletja presedela ob mlem okencu, skozi katerega je našel naša prav gotovo skoraj za vagon tobačnih izdelkov.

»Da, da, ne boste mi verjeli, gospod, pa je le res, da vsak čas zahteva takorekoč svoje cigarete pa svoj tobak. — Ne verjamete? Ali se spominjate, koliko jeze smo trafikanti in trafikantije svoj čas prestali zaradi tako imenovanih eksportnih cigaret. Saj tisti časi še niso tako daleč za nami! Tudi vi ste jih gotovo kadili, tiste cigarete in ste jih tudi najraje kupovali nekoliko ceneje kakor navadne. Tedaj se je verjelo s tistimi cigaretami tako, da je mnogo trafik prišlo v nevarnost, da ne bodo mogle obstati. No, pa se je potem ta težava na hitro odpravila. — Gotovo se tudi spominjate, kako je včasih priljubljenost posameznih cigaret kaj hitro povstila. Ali že veste, kako so kadilci včasih na povelje začeli kaditi le Dravo in kvelemu še Zeta cigarete. Kaj je to bilo, najbrž že veste. Dobro se spominjam in vi se tudi boste, če vam povem, da je tedaj monopolista uprava lepila velikanske lepake z napisom: Kadite Vardar, Drina itd. Seveda te reklame niso prav nič zalegle. Ne veste pač ozadje?

»Ozadje je kaj enostavno. Ljudje niso imeli denarja, pa so kupovali cenejše cigarete. Tako je menda povsod, bo tudi pri cigaretah, ne?«

»Ni bilo samo denarno vprašanje! Ker boljši tobak skoraj ni šel v denar, so tudi Drava cigarete imele presneto

dobro tobačno mešanico. In zato so jih tudi bolj sitni kadilci čisto lahko kadili. Da bi jih jim vsaj na videz pristudili, so jim natisnili tiste nesrečne obročke. Seveda je marsikdo šel na ta lim in je opustil cigarete, ki so bile tako — kmečke. Ali veljave zato še niso izgubile. Pa je minilo nekaj časa — in to že ni več tako daleč za nami — ko je večina kadilcev začela segati po Moravi in Vardar cigaretah. Tedaj smo pa v trafikah prodajali Morava in Vardar tako, da smo dajali Morava cigarete le, če je kupec vzel tudi odgovarjajoče število Drava cigaret. Ko pa je sledila podražitev Morava cigaret, so se razmere zopet obrnile v korist Dravi. Tako teče ta konkurenca med Dravo in Moravo iz leta v leto.«

»No, in na kaj bi se pritoževali sedaj?«

»Na kadilce, seveda! Danes je zopet Morava priljubljena cigareta. Ker pa je vsa prodaja popolnoma omejena, številno določena, je za nas trafikante res težko. Naenkrat se je namreč izkazalo, da Morava ni mogoče dobiti v zadostnih količinah. Kadilci se seveda razburjajo, pa so sami krivi. Trafike moramo prodajati to, kar dobimo. Glavna zaloga da trafikantom toliko Morave kakor Drava. Toda, kaj nam to pomaga, ko pa so na lepem skoraj vsi kadilci zapustili svoje stare Drave in vsi hočejo Morave. Sedaj pa vsi stresajo jezo na trafikante, ki vendar niso prav nič krivi. Potem se pa najde še kak prijatelj, ki ve povedati, da pri drugi trafiki vedno lahko dobi vse, kar si zamisli. Me pa moramo nato poslušati očitke, ki so krivični ali pa grožnje kakor: Zal mi je, da sem se vpisal pri vas, saj me nikdar ne postrežete tako, kakor bi rad. Kakor hitro bom mogel, bom šel drugam. Rada bi povedala, da tudi drugod tak izbirnež, ki se je na lepem sam premislil, ne bo postrežen kakor pride iz devete dežele, ker je to pač nemogoče, saj smo v vojnih časih. Prepričana pa sem, da ne bo treba dolgo čakati, ko se bo to čudno navdušenje za eno samo vrsto cigaret pego in ko bodo Drava cigarete enet tako zaželjene kot so že bile.«

### Za današnji dan

#### Koledar

Sobota, 29. malega travna: Robert, opat in ustanovitelj reda; Peter Šanel, mučenec; Tertula, devica in mučenica.

Nedelja, 30. malega travna: 3. povelikonoča; Katarina Slovenska, devica; Zofija, devica in mučenica.

Lunina sprememba: prvi krajec ob 7.6. Herschel napoveduje spremenljivo vreme.

#### Dramsko gledališče

Maturac. Red Sobota. Ob 18.

#### Operno gledališče

Melodije areca. Izven. Ob 18.

#### Kino Matica

Domovina ob 16 in 19.

#### Kino Union

Svedski slavboke ob 16 in 19.15.

#### Kino Sloga

Prijeten dan ob 16 in 19.

#### Lekarniška služba

Nočne službe imajo lekarni: mr. Sušnik, Marjani trg 5; mr. Den-Klanjšček, Gosposvetska cesta 10, in mr. Bohinec, Cesta 20. oktobra 31.

#### Zdravniška služba

Nedeljsko zdravniško službo bo vršila od sobote od 20 do ponedeljka do 8 mestna zdravnica dr. Žitko Jožica, Ljubljana, Pleteršnikova ulica 13, telefon št. 47.64.

### ZDRAVNIKI!

V »Slov. knjižnici« je izšla nova knjiga:

František Skacellic:

»Podeželski zdravnik«

To je roman zdravnika, ki je docela živel za svoj poklic in za svoje bolnike. V podeželskem mestecu se mora spustiti tudi v gospodarska in politična vprašanja, kar prinese tragiko v njegovo ljubezen in mu vzbudi očitke, da se krivično odteguje bolnikom. Po obupni notranji borbi spozna, kaj življenje od njega zahteva. Roman je globok in bo gotovo vsakemu ugajal. Segajte po knjigi, ki je res vredna branja. Posebej bi jo moral prebrati vsak zdravnik.

Oddelek za deklamacije na šoli Glasbene Matice, ki ga vodi prof. Osep Šest, bo imel javno produkcijo v petek, 5. maja, ob 18.30 v frančiškanski dvorani. Na produkciji bodo nastopili gojenci prof. Šesta, ki so s velikim uspehom konec minulega šolskega leta pridobili podobno priznanje v frančiškanski dvorani in šoli splošno priznan uspeh. Natančni spored bomo javili jutri, opozarjamo pa p. n. občinstvo, ki se zanima za nastop mladega igralskega naraščaja, da se vstopnice že v predprodaji v knjižarni Glasbene Matice.

### Vsakdanja Ljubljana no kronistovih zapiskih

#### Nova katastrska mapa za Zgornjo šiško

Zemljiška knjiga ljubljanskega okrajnega sodišča je te dni prejela novo, od mestne občine ljubljanske izdelano katastrsko mapo za kat. občino Zg. Šiška. Mapa vsebuje 27 velikih listov, na katerih so vrtane vse zemljiške parcele in kulture. Mapa je izdelana po najmodernejših principih geodetike. Detajlni listi so narejeni v razmerju 1:1000. Zgornja šiška meji na kat. občine Glince, Vič, Dravice in Spodnjo šiško. Mapa ima tudi vpisana zanimiva domača imena za posamezne predele in parcele. Tako

imamo ob Večni poti proti Rožniku gozdni kompleks, ki ga domačini nazivajo »Češnovce«. Imamo dalje Kolajbovo ulico, nato Brdnikovo ulico. Imamo v Zgornji Šiški tudi Veliki Rakovnik, to v okolici potoka Mosteca.

#### Cvetače je zopet dovolj

Zadnjič smo pisali, da je v Ljubljani zmanjkalo cvetače, kar je ljubljanske gospodinjstvo gotovo spravilo v slabo voljo, ker zelo radi segajo po tej zelenjavi. Sedaj pa lahko v tolažbo in veselje ljubljanskim gospodinjstvom napišemo, da je ljubljanski trg s cvetačo dobro založen. Zvedeli smo namreč, da ima Gospodarska zveza v svojem skladišču v Maistrovi ulici 10 v zalogi še precejšnje količine dobre cvetače, kjer si jo lahko oskrbi vsaka gospodinja.

#### Obsojena zaradi tatvine živil

Pred malim kazenskim senatom sta bila obsojena zaradi zločina tatvine živil dva železničarja, vsak na 6 mesecev strogega zaporu in v izgubo šestih državljanov pravic za 2 leti. Lani v začetku decembra je bilo na škodo Preveda na kolodvoru ukraden 127 kg pšeninega zdroba v vrednosti 510 lir, kmalu nato pa še 18 kg makaronov v vrednosti nad 50 lir. Železničarja sta si prilastila od vojaških pošiljk tudi do 200 cigaret in drugih stvari. V te tatvine je bila prvotno zapletena skupina železničarjev, od katerih pa so bili mnogi deležni zadnje amnestije, obsojena pa sta bila le dva železničarja.

#### Kje sade papeževo repico

Pred dnevi smo kratko poročali o prodaji topinamburja ali papeževe repice. Marsikoga bo zanimalo, kje najvoš sade papeževo repico. Prvi so Barjani, ki sade to repico za prašičjo krmo. Tam okoli Črne vasi, Illovice in Haplmance je mnogo pridelajo. Papeževo repico pa raste tudi po mnogih krajih Dolenjske. Sedaj jo je v mestu precej na prodaj. Kot hrana je papeževe repice dobra za bolnike, ki bolehalo na sladkorni.

#### Razne nesreče in poškodbe

V Galebti ulici št. 7 stanujoča Antonija Renkarjeva je v četrtek pri Logatu padla z vlaka in se hudo poškodovala po nogah in rokah. — Pri nekem karambolu v terek je bila hudo poškodovana Marija Habjanova, gostilničarka na Celovski cesti v Spodnji Šiški. — V Dobrujini je s peči padla in si zlomila levo roko 5-letna posestnikova hčerka Jožica Smrekarjeva. — V Tomšljah je sekal drva 12-letni posestnikov sin Al. Oblak. Poleno mu je odletelo v desno oko in mu ga hudo poškodovalo. — V Podboštu si je pri padcu zlomila desno nogo 50-letna delavka Josipina Verbičeva.

Berite »SVET«

## Možje in fantje iz vse Ljubljane!

Redna mesečna duhovna obnova za vas vse bo zopet v frančiškanski cerkvi v nedeljo, 30. aprila zvečer ob 19 in v ponedeljek, 1. maja sjutraj ob 6.30. Vsi ste prav iskreno vabljeni!

Posebno zadnja velikonočna duhovna obnova je neizpodbiten dokaz, da je našim možem in fantom življenje s Cerkvijo eden najbolj važnih temeljev, na katerem šele je možno graditi res novega človeka po Kristusovih naukih in navodilih naših pastirjev. Zato se sedaj zopet udeležite skupne pobožnosti in skupnih molitev, da bomo prav s tem priklicali nad naše mesto in deželo božje usmiljenje in rešitev.

### Obvestila »Prevoda«

Dodatki za delavce pri težkih delih (TD)

V večerajšnji številki smo pod naslovom »Kaj bomo dobili na nakaznice za majo« priobčili dve točki 4., ki sta obe obravnavali dodatke za delavce pri težkih delih (TD). 6. at nam je vrnil tudi napadno točko in celo na prvem mestu. Pazljivi bralci so gotovo sami to opazili. Zaradi jasnosti ponatiskujemo še enkrat pravilno besedilo točke: 4. Na dodatno žilvsko nakaznico za delavce pri težkih delih (T. D.): dnevno na že določenih 28 odrezkov ter na 8 nadomestno odrezke »T. D. 10«, »T. D. 11« in »T. D. 12« (za 29, 30 in 31. maj) po 250 gr kruha ali 266.5 gr enotne moke, t. j. za vsa meseca 4.666 gr enotne moke, ter mesečno 666 gr riza na vseh šest odrezkov za riš ali testenine; na vsak posamezen odrezek odpade po 100 gr riza.

### Igrala bi za šunko, mast, salamo ...

(ali sonet o Knjižni tomboli)

Dva meseca še beremo reklamo, da Knjižna bo se tombola vršila. Izbrancev naših dela bo delila; med njimi so izbrali: Ilko — damo.

Premnog je kupil srečko eno samo. Ljubljanka je rada odvrnila: »še nikdar nisem tombole dobila; igrala bi za šunko, mast, salamo ...«

Je skoraj že pred durmi SEDMI maj, ta dan, zvečer, bo šrebanje prišlo; doma boš gledal, če zadel si kaj, — ne bo na javnem trgu ljudstvo vrelo, ko v dobrih časih je popoldne celo ... a knjig veseli bo vsak, še — otročji!

### Pred umetniško razstavo Bara Remec-Jela Trnkoczy

V Galeriji Obersnel bosta razstavili svoja nova dela akademska slikarica Bara Remec in Jela Trnkoczy. Obe sta znani po svojih razstavah v Japonskem paviljonu. Bara Remec bo razstavljala to pot samo pokrajine v olju ter svoje grafične stvari. Jela Trnkoczy pa portrete, tihotajta in pokrajine. Razstava bo odprta vsak dan od 9—12.30 ter od 14—19. Razstava bo odprta že v nedeljo dopoldne. Prepričani smo, da bo občinstvo razstavo slovenskih umetnic z veseljem obiskalo.

Cerkvena glasba v cerkvi sv. Jožefa. — Jutri slovesno praznovanje praznika Varstva sv. Jožefa. Ob 8 slovesna pontifikalna sv. maša, pri kateri se izvajajo: Missa solemn in hon. B. M. V., zložil J. B. Meurer, z orkestrom. Graduale: Dequeamque tribulatione, zložil A. Foerster. Ofer, Lauda Jerusalem Dominum, zložil J. Güttler. K blagoslovu: V Zakramentu vse sladkosti, zložila Rihar-Kimovec. Po maši: O sv. Jožef v tvojo čast, zložil St. Premrl.

### Ko se pripravlja ureditev kopališča v Koleziji

Bralce iz Rožne doline nam piše: Pred nedavnim ste poročali, da bomo letos vendarle po treh letih čakanja prišli do ureditve ljudskega kopališča v Koleziji. To je res razveseljivo, zlasti še zato, ker bo ta ureditev tudi dokaz, da badoglijske besedilce pri nas razen praznih obljub ni ničesar napravilo, da pa znamo sami, čeprav z žrtvami, že poskrbeti, da dobe pred vsem drugim prednost socialne in zdravstvene ustanove. Zlasti zdravstvena ustanova pa je v sedanjih časih vsako kopališče. Ker smo že konec aprila,

### Oddaja odrezkov žilvskih in tobačnih nakaznic

Mestni preskrbovalni urad bo odrezke nakaznic vseh radioniranih živil in tobaka za mesec april prevzemal v sobi št. 8 v II. nadstropju Mestnega doma, tako da pridejo med uradnimi urami od 8 do 10 dopoldne in od 15 do 17 tudi popoldne (razen sobote popoldne) na vrsto prodajalci po naslednjem redu:

Peki z začeticami A do J dne 2. maja, z začeticami K do P dne 3. maja in peki z začeticami Pl do Z dne 4. maja. Trafikanti z začeticami A do Km dne 5. maja, z začeticami Ko do Pl dne 6. maja in trafikanti z začeticami Pl do Z dne 8. maja.

Trgovci z začeticami A do Be pridejo na vrsto dne 9. maja, z začeticami Bl do F dne 10. maja, z začeticami G do I dne 11. maja, z začeticami J do Ka dne 12. maja, z začeticami Ke do Ko dne 13. maja, z začeticami Kr do Lo dne 15. maja, z začeticami Lu do Ma dne 16. maja, trgovci z začeticami Me do Konec te erke pa pridejo na vrsto dne 17. maja. Nadalje pridejo na vrsto trgovci z začeticami N do Pe dne 22. maja, z začeticami Pi do Re dne 23. maja, z začeticami Ro do Se dne 24. maja, z začeticami Sk do U dne 25. maja in na

## Dnevne novice

### Slovenske družine!

Varujte našo tradicijo. Zato se posvetite brezmadežnemu Marijinemu Srcu!

Sv. maša zadušnica za pokojnim Jakobom Gregorčičem bo v stolnici v soboto ob 7. Kongregaciji gospodov in mešanov pri sv. Jožefu imata v nedeljo, ko praznujemo Varstvo sv. Jožefa, skupno sv. mašo in obhajilo ob 7.

V nedeljo, 30. aprila, bo v karmeliškanski cerkvi na Selu slovesnost v čast Varstva sv. Jožefa. Ob 6.30 bo slovesna sv. maša. Ob 17 pridiga in pote litanije sv. Jožefa. Lepo povabljeni! Da skupno pripravimo Jezusovemu Redniku vse naše zadeve. Toplo jih bo izročil Bogu in jih podpri s mogočno besedo, ki v nebesih mnogo premora. — Zapajamo!

Pojdimo k sv. Jožefu! V nedeljo, 30. aprila, se slovesno praznuje Varstvo sv. Jožefa v cerkvi sv. Jožefa. Sv. maša bodo ob 6.30 do 9.15. Ob 6 bo sv. maša petem in govorom. Ob 7 se molit rožni venec. Ob 8 bo kratek govor in pontifikalna maša z orkestrom na koru, ki jo daruje g. stolni prost dr. Maks Vrabec. — Ob 19.30 govori g. župnik Janez Zupančič. Nato se vrši procesija s Najsvetjšim po cerkvi, ki jo vodi prevzvišeni g. škof dr. Gregorij Rožman z asistenco. Po procesiji litanije sv. Jožefa, blagoslov in darovanje za cerkev. K tej al. vnosnosti vabimo vse častice sv. Jožefa, posebno pa še begunce, zavode in vse kongregacije pri sv. Jožefu. Pohitimo k mogočnemu Jezusovemu redniku Priporočimo mu vse zadeve naših družin in naše domovine. Zapajamo! Njemu Vsemogočnemu ne more ničesar odreči!

Srednješolcem-lkam in posebej visokošolcem-lkam priporočamo, da izkoristijo prosti čas za priučet strojeplaja. Praktično znanje, vsakomur vedno koristno. — Novi eno-, dvo- in trimesečni tečaj pričenjajo 1., 2., 3. in 4. maja. Učne ure po želji obiskovalcev. Informacije, prospekti: Trgovsko učilišče »Christofor« učni zavod, Domobrnska 15.

Učite se strojeplaja! Praktično znanje, koristno vsakomur sedaj in v bodoče. Novi eno-, dvo- in trimesečni tečaj (dnevni in večerni) pričenjajo 1., 2., 3. in 4. maja. — Poek dopoldne, popoldne ali zvečer po želji obiskovalcev. — Moderna strojeplanja. — Vpisovanje dnevno. — Informacije, prospekti: Trgovsko učilišče »Christofor« učni zavod, Domobrnska 15.

Za pomočnike (ke) za hitno prvo pomoč ob letalskem napadu so bo pričel 12. tečaj v ponedeljek, 1. maja t. l., od 17.30—19. Predavanja bodo v sejni dvorani mestnega županstva z dohodom poleg trgovine mestne elektrarne. One udeležence tega tečaja, ki bi bile po 17.30 že zaposlene, naj prošlo svoje delodajalce, da jim omogočijo za te dni o pravem času prihod k predavanjem. Ob tej priliki znova opozarjamo, da sprejema prijave za prihodnji tečaj vodstvo zdravstvene profilatelške zaščitne v mesnem fizikatu v Mestnem domu.

### Enajsto Svetovo knjigo

#### »Mehanika

#### vsakdanjega življenja«

bo lahko marsikdo uporabil kot pomožno učno knjigo za tehnična in mehanična vprašanja, saj so v njej takšna vprašanja razložena na kar moč preprosto in umljivo način. — »MEHANIKA VSAK DANJEGA ŽIVLJENJA« razlaga zanimive in poučne pojave, ki jih človek srečuje vsak trenutek v svojem življenju; na slehernem koraku doma na cesti, v vlaku itd. — Lepo knjigo krasi tudi številne preproste slike, ki pojasnjujejo pisano besedo. S knjigo bo vsak bralec gotovo zadovoljen. Naročite se na »Svet«! Naročniške cene so: broširane knjige 25. za dijake 20 lir in vezane 40 lir.

### posled trgovci z začeticami V do Z dne 28. maja.

Nabavljala združba drž. železničarjev bo oddala svoje odrezke dne 27. maja. Po gostinskih obratih nabrane aprilске odrezke bo mestni preskrbovalni urad prevzemal v sobi št. 9 v II. nadstropju Mestnega doma tako, da pridejo na vrsto 2. maja obratni z začeticami A, 3. maja z začeticami B, 4. maja z začeticami C in C, 5. maja obratni z začeticami zlogi Da do De, 6. maja z začeticami zlogi Do do Konec erke, 8. maja z začeticami E in F, 9. maja z začeticami G, 10. maja z začeticami H, 11. maja z začeticami I in J, 12. maja z začeticami zlogi K do Km, 13. maja z začeticami zlogom Kon do Konec te erke, 15. maja z začeticami L, 16. maja z začeticami M, 17. maja z začeticami N in O, 22. maja z začeticami P, 23. maja z začeticami R, 24. maja z začeticami S, 25. maja z začeticami Š, 26. maja z začeticami T, U in V ter naposled 27. maja gostinski obratni z začeticami Z in Z.

Vsi odrezki morajo biti žigosani s štampiljico trgovca ali gostilničarja. Vsi naj se natančno ravnaajo po tem razporedu, obenem jim pa priporočamo, naj ta razpored izrežejo in shranijo, da ne bo zmede in nepotrebnih potov.

# Kaj je novega pri naših sosedih?

## Z Gorenjskega

Iz Spodnjega Ljubelja je doma Bertold Korenjak, ki je kot podčastnik prejel leta 1942 železni križec druge stopnje in je sedaj, potem ko je bil trikrat ranjen, prejel še železni križec prve stopnje. Korenjak je na bojišču že od marca 1940.

Skrb za vojake. V Radovljici so za Hitlerjev rojstni dan prejeli enote policije, crozištni in vojske dobre in koristne darove. Za darove je poskrbelo socialno skrbstvo pri okrožnem vodstvu.

## S Spodnje Stajerskega

Hrabri Spodnještajerci. Z železnim križcem druge stopnje so bili odlikovani vojak Bogomir Bezenšek iz Loč in dva rojaka iz Laškega, deseter Franc Frece in grenadir Egon Kokoli.

Šestdesetletnica je v Celju obhajal vodja tiskovnega urada stajerske domovinske zveze v Celju Franz Krick. Jubilar je bil že delaven član v švabsko-nemškem kulturbundu.

Radvanska dekleta so minulo nedeljo povabila 30 ranjenih rojakov iz mariborske zasilne vojne bolnišnice. Dekleta so ranjence lepo pogostila in jih razveselila z godbo in petjem.

Spodnja Stajerska — obmejni pas. Šef civilne uprave je z odredbo od 4. aprila letos proglasil Spodnjo Stajersko za obmejni pas v smislu uredbe o obmejnih pasovih. Po novih odredbah ne sme noben inozemec brez posebnega dovoljenja za bivanje vstopiti v ta obmejni pas. Dovoljenje za vstop v obmejni pas je treba zaprositi pri deželni svetniški okrajni, v katerem leži kraj, ki ga tujec želi obiskati. Deželni svetnik nato lahko pismeno dovoljenje tudi izstavi. Le tujci, ki potujejo v transitu skozi obmejni pas na javnih prometnih sredstvih brez prekinitev, na primer na železnici, ne potrebujejo za taka potovanja posebne dovoljenja.

Sobotni tečaj na Betnavskem gradu. Minulo soboto je bil prirejen na Betnavskem gradu sobotni tečaj za mladinske voditelje iz okrožja za Maribor-okolico. Okrog 50 fantov se je udeležilo tečaja, ki je trajal tudi še v nedeljo. Okrožni vodja Doboczek je dal pregled o sedanjih razmerah na Spodnjem Stajerskem. Sledilo je predavanje o zgodovini in poselitvi Spodnje Stajerske. V nedeljo je bilo precej ur posvečenih telovadbi.

Koncerte v Trbovljah, Zagorju in Hrastniku je pred nedavnimi priredil trboveljski simfonični orkester pod vodstvom glasbenega ravnatelja Konrada Stekla.

Pevski večer v Mariboru je bil prirejen te dni. V kazinski dvorani je operna pevka mariborske gledališča Jutta Gilbert nastopila z izborom pesmi. Na klavirju jo je spremljal prof. Herman Frisch.

Smrtna nesreča. 54 letni gozdni delavec Alojzij Kapun iz Polične vasi pri Jarenini je v gozdu podiral drva. Po nesreči je padlo nanj drevo in mu povzročilo hude notranje poškodbe. Tudi lobanja mu je počila. Med prevozom v bolnišnico je zaradi hudih poškodb izdihnil.

Nesreče. 36 letni hlapec Alojzij Kostanjevec iz Košakov je imel opravka v hlevu, pa ga je konj hudo udaril v levo nogo. — 23 letni Stanislav Arh, ključavničar iz Leskovec, je pri obratni nesreči dobil poškodbe na glavi. Oba ponesrečenca sta bila prepeljana v mariborsko bolnišnico.

## Iz Srbije

Ustanovljanje mladinskih vseučilišč v Srbiji. Poročali smo že o raznih ukrepih, ki jih je izdala sedanja srbska državna prosvetna uprava za duhovno ozdravitev in pravilno usmeritev srbske mladine. V tem pogledu je bila v prvi vrsti presnovana sama šola. Tako ljudska kakor srednja. Tudi vseučilišča ni bilo izvezeto. Ker pa šola v sedanjih vojnih časih ne more dati mladini vsega, kar bi ji lahko nudila v normalnih časih in da mladino seznaniti ter pravilno poučiti o vseh zablodah komunizma, so po posameznih srbskih mestih pričeli ustanavljati posebna mladinska vseučilišča. Ustanovljanje teh vseučilišč je deloma tudi izvrševanje velikega načrta sedanjega vodstva Kolarčeve ljudske univerze v Beogradu, ki ima danes tudi že v vseh večjih mestih svoje podružnice. Na ta način se tudi srbsko ljudstvo duhovno mobilizira in zdravi, da v bodoče ne bo moglo biti več tako do stopnjo zlagani in premretni komunistični agitaciji. Glavne skrbi vseh sedanjih srbskih činiteljev je pa deležna mladina. Zato zanjo sedaj ustajajo tudi posebna mladinska vseučilišča. Vodijo jih priznani ter preizkušeni srbski rodoljubi in javni delavci. Takšna vseučilišča so nedavno odprli v Valjevu. Na slavnost je prišel tudi okrožni predstojnik polkovnik Dragomir Lukić. V svojem nagovoru na mladino je poudarjal, da se ji sedaj odpira nov prosvetni dom, v katerem se bo lahko vzgajala v duhu srbske zgodovine in tradicije. Svoje znanje mora srbska mladina črpati iz čistih virev srbske kulture in ne več okuženih studencev tujščine. Zato je tudi naloga mladinskih vseučilišč duhovno tako mobilizirati vso srbsko mladino, da bo z vsemi svojimi sposobnostmi in močmi služila svoji domovini in samo svojemu narodu. Mlad-

na mora zopet postati vzor poštenja, plemenitosti, požrtvovalnosti in junaštva ter nositeljica borbenega srbskega rodoljublja, da se bo lahko zoperstavila slehernemu vplivu, ki bi prihajal od zunaj.

## Iz Hrvaške

Odlikovanje nemških oficirjev. Na letališču Rajlovac pri Sarajevu je bila nedavno velika vojska slovesnost, katere se je udeležil tudi general Begić. Poleg hrvaške letalske posadke je bila navzoča tudi nemška, ki vsak dan uspešno razbija ter uničuje težje pristopna tolovajska gnezda. Za dosedaj dosežene velike uspehe v boju proti tolovajskim skupinam, je Poveljnik NDH odlikoval deset nemških letalskih oficirjev. Podeljena odlikovanja je nemškimi oficirjem izročil general Begić, kateri je v svojem govoru tudi poveljeval skupno borbo nemškega

in hrvaškega orožja proti komunističnim uničevalcem evropskih kulturnih dobrin.

Hrvatski vojni minister v Bosni. Hrvatski vojni minister polkovnik Vokić je pred dnevi obiskal junaške branilce Prijedora ter jih je pohvalil za njihovo neustrašno zadržanje v boju s tolovaji. Po krajšem bivanju v mestu, se je minister Vokić odpravil s spremstvom v kraje, kjer se boji s tolovaji še nadaljujejo ter je izročil odlikovanje vsem tistim nemškimi in hrvaškim častnikom in vojakom, ki so se najbolj izkazali v bojih pri Prijedoru.

Odhod novega hrvaškega poslanika v Bukarešto. Prejšnji teden je odpotoval na svoje novo službeno mesto v Bukarešto novimenovalni hrvaški poslanik in opolnomočeni minister general Friderik Navratil. Na postaji so se od njega poslovili šef protokola in zunanji ministru dr. Mintas, več višjih hrvaških častnikov in novi romunski poslanik v Zagrebu dr. Mitilineu.

## Kako so Alpe nastale

Zgodovina Alp sega daleč nazaj v preteklost zemlje. Čeprav ne poznamo posebnih dogodkov, ki so bili takrat na svetu, pa imamo vendarle nekaj vpogleda v tiste davne periode, ki je njih priča kamenje, kakršno dobimo v Alpah.

Strokovna veda razlikuje v zgodovini zemlje trije poglavitni razdobji: stari vek, srednji vek in novi vek, pri čemer se pa ta razdobja seveda ne krijejo s tistimi razdobji v svetovni zgodovini. Iz določenih geoloških raziskovalnih načinov se nam je pojasnilo, da so se že v starem veku zemlje, in sicer v premerovni dobi, začele dvigati Alpe iz morja. V Vzhodnih Alpah so na več krajih, tako pri Semmeringu in Brennerju, našli rastlino praporočne dobe. Toda morje se je nenehoma borilo zoper to tvorbo gora in se je v srednjem veku podoba zemlje jako spremenila. Mogočne apnenčeve gmote, ki so se bile že nabrale, so dale podlago naziranj, da je bilo takrat na zemlji obsežno apnenčevno alpsko morje. Kamenje Dolomitov je nastalo iz tega morja.

### Ognjeniki so vzdignili gore kvišku

V znamenjskem starem in srednjem veku so se geološke spremembe splošno vršile počasi in hkrati tudi mirno. Predvsem je morje tvorilo mnogo sipinskega kamenja, ki ga vsepovsod vidavamo, in ki nam je v tehniki v veliko korist, saj so slednjči tudi različni škrljenci morske tvorbe. Vendar je imel v začetku zemeljskega novega veeka ognjenik prvo besedo. Ognjenikovi lastnosti sta — hitrost in nasilnost. Globinski sduhovi so se zbudili in z divjimi kretnjami udarjali na zemeljsko skorjo. Alpeko dno se je začelo silno dvigati in alpsko apnenčevno morje se je iztisnilo iz globin. Razbeljeno tekoče kamenje je privrelo iz notranjosti zemlje, predrla plasti morskoga dna in tu in tam so ognjeniki odprli svoje plamteče žrelo. Seveda so hudi potresi spremljali te porodne bolečine naše matere zemlje. Tudi večina se zdaj delujočih ognjenikov Sredozemlja je nastala v tistih časih. V Alpah opazimo v njih osrednjih delih prav jasne posledice ognjeniške dobe. O tej dobi govorijo v predgorju Alp tudi ognjeniški hribovi v Hegauu.

### Kako so se Alpe krčile in zgubale

Alpe so — kot druga gorovja — verizno pogorje. Vprašanje je, na kakšen način so sile, ki so tvorile gorovja, mogle povzročiti takšno nagubanje. V prejšnjem stoletju so bili splošno tega mnenja, da se je notranje jedro zemlje počasi ohlajalo, pri čemer se je skrčilo. Na ta način je postal zunanji oboj prevelik, tako da so morale nastati grebe, kakršne opazimo na gorovjih. A medtem je to mnenje zaradi več vzrokov zastarelo in so ga opustili. Veliko Wegenerjevo odkritje, da se morejo kontinenti drug napram drugemu premakniti, je znanstvenike napotilo, da iz tega izvajajo svoje sklepe tudi za raziskovanje gorovja. Novi nauk o premikanju je podlaga mnenju, da se nastale Alpe v borbi Afrike z Evropo, in sicer tako, da so premikalne sile, prihajajoče iz velikih daljav,

učinkovale od juga proti severu, in so spričo ovir, ki so nanje naletele, povzročile, da se je zemeljska skorja več in manj nagubala, kar je tvorilo višavje in nižavje, in so tako nastala tudi alpska pogorja.

### Kako so nastali ledeniki v Alpah

Čim bolj so se Alpe višale, tem bolj so se morale pokrivati s snegom in ledom. Kot je znano, je morala Evropa prebiti veliko periodo ledene dobe. V Alpah so bile štiri ledene dobe in tri medledenške dobe. Nekateri znanstveniki pravijo, da so takrat ledeniki segali do današnje Bavarske in Švabske. V primeri s temi dobami so Alpe zdaj le malo pokrite z ledom, vendar so ledeniki še zmeraj značilni za ta gorovja. Današnje alpske razmere nas tudi poučijo o tem, kako so z ledom prišli v dolino veliki skladi skal in pa gruča, ko se je led bolj in bolj tajal in prinašal kamenje s seboj.

### Pogled v bodočnost

Nič se ne vemo, ali bodo sile, ki tvorijo gorovja, v bodoče Alpe kaj zvišale ali sicer spremenile njih podobo. Znanstvo pravi, da je sedanje ozračje v zvezi z vremenskimi prilikami takšne vrste, da se Alpe nižajo. Če zrak in voda stalno delujeta, se uničuje tudi najbolj trdo skalovje. Ledeniki in reke delujejo kakor močni mlini, ki venomer proizvajajo grušč in pesek. In tako morajo ponosni vrhunci gora svoje glave bolj in bolj sklanjati in brez moči gledati, kako stremijo geološke sile za tem, da odstranijo višinske razlike tal. Zemlja se bo postarala, in mogoče se bo bližala umirajočemu stanju, kakršno je zdaj na Marsu. Vendar bo prešlo še milijone let, preden se bo izvršil ta preobrat.

(Völkischer Beobachter.)

## Kratke z vsega sveta

Mavrica, ko je bilo 20 stopinj pod ničlo.

Mavrica pri 20 stopinjah mraza je brez dvoma jako redek naravni pojav. Vendar so mogli čudo te vrste opazovati te dni v Leksandu v švedski pokrajini Dalarna, kjer se je prelepa mavrica dalj časa bočila na svetlomodrem nebu. Bržkone je nastal ta pojav zaradi lomljenja sončnih žarkov v vodni sopari, ki se je dvigala iz jezera, ki stoji Leksand ob njem, in ki se je v višjih, bolj mrzlih zračnih plasteh zgoščala.

## Na roko tkana preproga v 20 barvah.

Neka jagerndorfska ročna tkalnica je izvršila 170 cm dolgo in 150 cm široko stensko preprogo, ki vsebuje 20 različnih barvnih odtiskov. To preprogo so izvršili samo stari tkalci, ki so bili doslej že v pokoju.

## MALI OGLASI

### KUHARICO

dobro, samostojno takoj sprejem. Plača dobra. Domobranska cesta 7.

### RJUHE

dobro ohranjene plačamo po kvaliteti od 200 do 300 lir za komad. Trgovina Ogled, Mostar trg 3.

### SIVALNE STROJE

kupimo, plačamo v gotovini. V poštev pridejo stroji samo v brezhibnem stanju. Trgovina Ogled, Mostar trg 3.

### 320 m BLAGA

svoje črsto za moško spomladansko obleko, moške srajce in spodnje hlače prodam. — Naslov v upravi Slovencev pod št. 3546.

### SPREJMEM

pomočnika in vajenca ali vajenke. Kroat. jaski salon »MODA«, Ljubljana, Resljeva 8.

### ANTIČARNE

knjige kupuje stalno knjižarna Akademsko založbo. Dunajska cesta 2. hotel SLON.

### ISCEM DEKLE

pošteno, starejšo, ki zna tudi kuhati, k 2 osebam. Naslov pove uprava »Slovenec« pod št. 5823.

### PEGE IN LIŠAJ

vam zanesljivo odstrani »ALBA« kroma. DROGERIJA KANC, Židovska ulica 1.

### KUPIJEMO

orazne cementne in silicne papirnatne vrste. PETRONAFTA, Tyrlova c. 94.

### PRASICE

prodam. Brezovica 27 pri Ljubljani.

### STARE UBE

sapustne, žepne in budičke, samo prav dobru ohranjene, kapim. Janko Jerbec, Miklošičeva cesta 12.

### CVETACO

lepo in zdravo blago — še dobite pri Go. spodarski zvezi, Mostarova 10.

### KNJIGE

slovenske in novejske nemške. Ljubljanski zvon, Dom in svet, Kronika in druge revije kupuje knjižarna Žužek, prehod nebotičnika.

### DAMSKO. MOSKO

in tričlani zelo poceni napredaj. Merkur, Fuharjeva 6.

## Naznanila ljubljanskih prirediteljev

### Dramsko gledališče

Sobota, 29. aprila, ob 18: »Maturae. Red Sobota.  
Nedelja, 30. aprila, ob 15: »Slaba vest«. Izven. Nastop ge. Mile Kačič-Koširjeve. Cene od 24 lir navzdol. — Ob 18: »Ognjeniki«. Izven. Cene od 24 lir navzdol.  
Fodorjeva »Maturae« je ljubezno delce, ki je romantičen odraz odnosov med nezrelo mladino, ki podlega prvimi življenjskim zanosom, in zreliimi ljudmi, ki jim je poverjena vzgoja te mladine in ki jo vodijo vsak svojem značaju odgovorjajoče. Delo ne bo zanimalo samo mladine in solnikov, temveč vsakogar, kot spomin na lastno mladost.

Nastop ge. Mile Kačič-Koširjeve v Drami. V nedeljo ob 15 bo nastopila v Anzenbergerjevi igri »Slaba vest« v vlogi Gabrovo Ljilke Mila Kačič-Koširjeve. Obširnost je znana po raznih nastopih v manjših opernih vlogah. Gospa je članica Radijske igralne družine in je nastopala prej na raznih ljubljanskih diletanških odrih. — Opozorjamo, da veljajo za to predstavo vstupnice, ki se bile kupljene za »Slabo vest« za nedeljo, 23. t. m., ko se predstava zaradi alarmov ni mogla vršiti. Predprodaja v Operi.

### Operno gledališče

Sobota, 29. aprila, ob 18: »Melodije arene«. Izven. Cene od 40 lir navzdol.  
Nedelja, 30. aprila, ob 18: »Gorenjski slavček«. Izven. Cene od 36 lir navzdol.

Danes, v soboto, bo v Operi uprizorjena priljubljena Gregorčeva opereta »Melodije arene« z razširjenim sporedom in zasedbo, kot je bila na jubilejni 25. predstavi v četrtak. Masenet »Manon«. Po slovitem romanu Marcela Prevosta posneto dejanje eta priredila znana francoska libretista Gilt in Meilhac v štiri dejanske dogajanje. Masenetova opera si je tokom časa, odkar jo izvajajo — od leta 1884 — pridobila vse svetovne odre. Dejanje poteka usode mladega dekleta Manon in njene ljubezni do Chevalierja des Grieuxa.

### Oddajniška skupina »Jadranske primorje«

#### RADIO LJUBLJANA

Dnevni spored za 29. april:

7 Poročila v nemščini — 7.30 Jutranji pozdrav; vmes 7.30 Poročila v slovenščini — 9 Poročila v nemščini — 9.10 Koračnica, napoved sporeda v nemščini in slovenščini, nato koračnica — 12. Opoldanski koncert — 12.50 Poročila v nemščini in slovenščini — 12.45 Veseli zvoki za premor — 14 Poročila v nemščini — 14.10 Pozdrave iz domovine izvajajo radijski orkester in Komorni zbor pod vodstvom D. M. Šijanec — 17 Poročila v nemščini in slovenščini — 17.15 Drobni napovi — 18.45 Gospodinjina ura. Prijatelj Kristina: Mati in otrok — 19 Fantje na vasi pojo — 19.30 Poročila v slovenščini, napoved sporeda — 19.45 Sportni pregled — 20 Poročila v nemščini — 20.15 Veseli konci tedna — 22 Poročila v nemščini — 22.10 Kako je lepo, kadar plesat gremo.

# Osveta

J. E. POLÁK

13

Izvirna povest iz časov Kelto v naših krajih

Meso je bilo kmalu pečeno; zakaj Kelti ga niso spekli nikdar popolnoma, temveč samo na pol.

Medtem se je vrnila kneginja...

Kneginja, njeno spremstvo, druid in njegova pomočnika so sedli na vrvišen prostor jase; leti so bili pogosteni z mesom, kruhom in vinom najprej; nato pa so dobili mesa, kruha in vina tudi vojaki in hlapci. Porcije vsega tega so bile tako obilne, da se jim je začelo kolcat; in z glasnim kolcanjem so Kelti pritrjevali brez besed, da so siti mesa, kruha in vina.

In začelo se je veselje in ranjenje, petje in vzklikanje podobno nekoliko našemu ukanju.

Pozno popoldne je že bilo, ko so se začeli pripravljati za odhod.

Pred odhodom je izročil druid kneginji vrečko izbranih zelišč, ki naj jih kuha knezu za čaj; dal pa ji je tudi malo amfoso kisle tekočine, prirejene iz samih gozdnih sadežev, listovja in korenin, z opombo, naj meša to tekočino med vodo, namaka v nji otirača, s katero naj nati-

rajo knezu trikrat na dan ves život, roke in noge.

Nato sta se kneginja in druid poslovila; in izpred se je vračal v istem redu in po isti poti domov.

Ko so jezili že proti domu, so začuli iz dalje zategli glas Virdomarovega rogu.

»Kaj na to pomeni?« vpraša kneginja svoje spremeljvalce.

»Nekdo je umrl!« ji pojasnijo le-ti.

»Kdo neki?« vpraša kneginja; in ob jame jo zla slutnja.

Zdajci se oglasi rog stražnika Virdomara iznova.

Ni trajalo dolgo in začeli so se oglašati rogi na vseh koncih in krajih...

Vse spremstvo je obstalo in uprlo pogled v kneginjo —

Kneginja pa dvigne desnico, izpodbode konja in veli:

»Poženite!... Urno!... Domov!... In ves sprevod je spaval na konjih proti dvorcu kneza Tolistobara...

Druid Albarot je napovedal prav; zakaj kneginjo je čakalo doma res veliko presenečenje.

### Knez Tolistobar je umrl —

Umrli pa je knez Tolistobar tako kot umre Kelt, ki se boji, da bi umrl navaden smrti na skrini, in bi ne mogel na konju in v polni bojni opremi pojezditi preko mavrice v nebesa k svojim prednikom in njih vojnikom, kjer se vrše boji, lovi, turnirji, igranje, pirovanje in veseljačenje brez konca in kraja.

Kaseli, kateremu se je pridružil še nadoh, mu ni dal miru; tistega dne pa, ko je odšla kneginja k druidu Albarotu, mu je v grlu nenadoma zastala gosta slina, pomešana s krvjo in začel ga je dušiti. Knez plane raz skrini; ker ne more do sape, se ustraši, da bo umrl na skrini.

»Ne, tega ne!« —

Teh besed knez Tolistobar ni govoril, temveč jih je samo mislil; in v teh mislih je zgrabil dolgi in ostrni nož, ki je visel na steni ob skrini in si ga je zasedil v srce.

In tako je pojezdil tudi knez Tolistobar na konju in v polni bojni opremi v nebesa, kjer so mu prišli naproti njegovi predniki in njih vojniki, ki so ga pozdravljali z veselimi vzkliki in z močnimi udarci ob bronaste ščite; in ob teh udarcih je grmel tako, da sta se stresala nebo in zemlja.

13.

Ko je vstopila kneginja Helvesvinta v sobo kneza Tolistobara, se ji je nudič žalosten prizor...

Ob skrini je ležal knez mrtev; ležal je vznak in v mlaki krvi; nož je imel zasajen v prsih; držal ga je krčevito z desnico.

»Tolistobar,« vzkligne kneginja in se zgrudi na kolena poleg mrtvega kneza.

»Tolistobar, kaj si storil?« —

In začela mu je dvigati glavo in ga poljubovati na čelo...

Ali knej je molčal in gledal z odprtimi očmi v strop —

Pri Keltih je bila naveda, da k mrlju ni smel nihče drugi nego njegovi najbližji sorodniki; najbližji med temi mu je moral zatisniti oči in odvzeti orožje, s katerim se je umoril.

»Tolistobar, kaj si storil?« —

Mučen in dolg molk se je razlil po knezovi sobi...

Kneginja pa je začela odpirati knezu krčevito stisnjeno desnico; odprti pa mu je ni mogla drugače nego tako, da je potisnila knezu med dan in preste leseno zagodčo, ki je ležala na knezovi mizi; s pomočjo te zagodče mu je začela dvigati krčevito stisnjene prste od dlani; ko je bila s tem gotova, mu je potegnila nož iz prsi.

In iz rane se je pocedilo še nekoliko goste, črničaste in z vodo pomešane krvi...

Ko je hotela kneginja knezu s palcem zatisniti oči, jih ni mogla; poizkusila je trikrat, a vselej zaman; zakaj vselej, ko je popustila, je pogledal knez z ošte-

klenilimi očmi tako čudno, da je kneginjo izpreletel mraz.

»Nekaj bi Tolistobar še rad videl!... kaj neki?« — tako vpraša kneginja sama sebe; kar se domisli sinov in jih začne klicati: »Golimar, Arjovint, Arvenuet, Ingubot!« —

Ti so stali že pred vratmi; zakaj čakali so, da jih mati pozove, ko opravi ob mrlju prve keltske mrliske obrede.

Vstopili so...

»Oče ne more zapreti oči,« reče mati svojim sinovom. »Najbrž bi vas rad še enkrat videl, preden pojezdi v nebesa k svojim prednikom.«

V tem trenutku je zdrnila knezu desnica sama po sebi ob život; a glava se je slučajno in sama po sebi nagnila proti sinovom.

Navzočni so pogledali drug drugega —

»Galimar odide, a se kmalu vrne in prinese materi zaželeni ploščici.

Medtem pa je nagnila kneginja glavo knezu tako, da mu je ležala vznak.

Neemo so zrla sinovi na mater, ko je zatisnila očetu veke za veke in mu položila na vsako oko po eno železno ploščico...

»Oče je mrtev,« reče kneginja in vstane.

Sinovi stopajo drug za drugim k očetu; vsak udari enkrat z očeto- vemu kljem po očetovemu ščitu, da je po sobi rezko zavnelo...